

ระเบียบวิธีการอธิบายอัลกอริทึมโดยอิหม่ามอัลบะฆะวะวีย์และอิหม่ามอิบนุอาดีล:
กรณีศึกษาเปรียบเทียบสู่เราะฮ์อัลบะเกาะเราะหฺ

บทสรุป

งานวิจัยนี้ทำมาเพื่อศึกษาถึงหลักการและแนวทางต่างๆ ในการอธิบายอัลกอริทึมของบรรดามุฟัสซิริน และการศึกษานี้จะมุ่งเน้นไปในการเปรียบเทียบหลักการแนวทางการตีฟซีร์ของอิหม่ามอัลบะฆะวะวีย์จากตำราตีฟซีร์(มะอาลิมุดตันซีล) และหลักการของอิหม่ามอิบนุอาดีลอัลดีมชีกีย จากตำราตีฟซีร์(อัลลุบบ ฟิอุลุมิลกิตาบ)เป็นหลัก เฉพาะในส่วนของซูเราะฮ์ อัลบะกอเราะฮ์ และการศึกษานี้จึงจำเป็นต้องมีการใช้หลักการอุปนัยเปรียบเทียบ และการวิเคราะห์บรรยาย เพื่อให้ได้ผลการศึกษาออกมาอย่างชัดเจน จากการเปรียบเทียบระหว่างหลักการตีฟซีร์ของอิหม่ามทั้งสองท่าน และสามารถนำความรู้ ความเข้าใจใหม่ๆด้านวิชาการจากการศึกษานี้ออกมาได้ หลังจากที่ได้อธิบายให้เห็นจุดร่วมจุดต่างของหลักการทั้งสองแนวนั้นไปแล้ว

ซึ่งการศึกษานี้แบ่งได้ออกเป็นหกบทดังนี้

บทที่1 เป็นบทนำ ซึ่งประกอบด้วย ความสำคัญของการวิจัย ปัญหาของการวิจัย จุดประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของงานวิจัย หลักการและแนวทางการวิจัย คำนิยามของศัพท์ต่างๆในงานวิจัย การรวบรวมข้อมูล ที่มาและแหล่งอ้างอิงที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย และรหัสของงานวิจัย

บทที่2 การเปรียบเทียบระหว่างหลักการตีฟซีร์ด้วยอัลมะฆูร และหลักการตีฟซีร์ด้วยฮ์เราะฮ์ยู

บทที่3 อิหม่ามอัลบะฆะวะวีย์ และหลักการของท่านในตำรา มะอาลิมุดตันซีล

บทที่4 อิหม่ามอิบนุอาดีล อัลดีมชีกีย และตำราตีฟซีร์ อัลลุบบฟิอุลุมิลกิตาบของท่าน

บทที่5 การเปรียบเทียบระหว่าง มุฟัสซิริน ทั้งสองคนในการตีฟซีร์ตำรา มะอาลิมุดตันซีลของอัลบะฆะวะวีย์ และ อัลลุบบฟิอุลุมิลกิตาบ ของอิบนุอาดีล อัลดีมชีกีย

บทที่6 บทสรุปท้ายซึ่งสรุปผลการวิจัย การอภิปรายและการวิเคราะห์ และข้อเสนอแนะต่างๆ

บทคัดย่อ

เป้าหมายของงานวิจัยนี้ ทำขึ้นเพื่อนำเอาความเข้าใจใหม่ๆด้านวิชาการออกมา หลังจากที่ได้อธิบายให้เห็นถึงจุดร่วมและจุดต่างที่มีระหว่างหลักการของอิหม่ามอัลบะฆะวะวีย์และอิหม่ามอิบนุอาดีล อัลดีมชกี๊ ในการอธิบายซูเราะห์อัลบะกอเราะห์ โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเปรียบเทียบและวิเคราะห์บรรยายและการอุปนัย

จากการศึกษาวิจัยพบว่าอิหม่ามอัลบะฆะวะวีย์และอิหม่ามอิบนุอาดีล อัลดีมชกี๊ ต่างก็ได้รับการยกย่องซูเกียรติจากเหล่าผู้ศรัทธาด้วยกัน และตำราอะลิมุดตันซีล กับตำราอัลลุลบาบ ฟิอูลุมลิกิตาบ นั้น ก็ยังได้รับการยอมรับและชื่นชมจากนักศึกษาโดยทั่วไป โดยอะลิมุดตันซีล เน้นการใช้อัลมะซูร์เป็นหลักในการตีฟซีร์ ในขณะที่อัลลุลบาบ ฟิอูลุมลิกิตาบ ก็เน้นผสมผสานใช้อัลมะซูร์กับอรัเราะฮูเข้าด้วยกัน ซึ่งทั้งสองก็มีความเห็นตรงกันในเรื่องที่สรุปได้ว่า การใช้อรัเราะฮูนั้นไม่สามารถจะทำได้หากมีคำตีฟซีร์เดิมจากอัลมะซูร์อยู่แล้วก่อนหน้า แต่หากหาตีฟซีร์จากอัลมะซูร์ไม่ได้ หรือมีแต่ไม่ถูกต้องและไม่เป็นที่ยอมรับ ก็สามารถนำอรัเราะฮูออกมาใช้ได้ และสิ่งที่แตกต่างในจุดนี้ก็คือ อิหม่ามอัลบะฆะวะวีย์จะไม่เปิดกว้างและไม่พยายามขยายความด้วยตัวเองและไม่เน้นการใช้ทรรศนะหรือความคิดเห็นส่วนตัว ต่างจากอิหม่ามอิบนุอาดีล ที่ได้ใช้อรัเราะฮูมาสนับสนุนการตีฟซีร์ของท่านด้วยพอสมควร ทั้งนี้ทั้งสองท่านก็ได้ให้ความสำคัญกับประเด็นของอูลุมลิกูรอาน และประเด็นที่เกี่ยวกับโองการและอายะห์อัลเกานียะห์ เช่นเดียวกับศาสตร์ด้านภาษาและวาทศิลป์ โดยอ้างอิงยกหลักฐานจากสำนวนพูดของชาวอาหรับ และนำเอาหุ้มนด้านฟิกฮีมาแสดงประกอบอ้างอิงด้วย ทั้งยังยกคำกล่าวจากบรรดาปราชญ์ผู้รู้ท่านอื่นๆมาแสดงอย่างตรงไปตรงมาโดยปราศจากอคติใดๆ นอกจากนั้นก็ยังมีข้ออ้างให้ก่อตั้งหลักความเชื่อของอะหลิซุนนะห์วัลญามาอะห์ และชี้ให้เห็นถึงความไม่ถูกต้องของคำพูดคำกล่าวอ้างของพวกอัลมุบตะดีอะห์ และพวกหมู่คนที่หลงทางผิดในวิถีอิสลาม แต่อิหม่ามทั้งสองก็มีข้อแตกต่างระหว่างกันอย่างชัดเจนคือ อิหม่ามอัลบะฆะวะวีย์เลือกเดินตามรอยของชาวสะลัฟ ในส่วนของโองการที่เกี่ยวกับคุณลักษณะของเอกองค์อัลลอฮ์ ส่วนอิหม่ามอิบนุอาดีลก็เลือกเดินอีกทางนี้

บทนำ

บรรดาการสรรเสริญทั้งปวงเป็นของอัลลอฮ์ สรรเสริญในสิ่งที่พระองค์ทรงสนองพระคุณของพระองค์และให้การตอบแทนด้วยการเพิ่มพูนมัน ข้าแต่พระเจ้าของเรา สำหรับพระองค์คือการสรรเสริญที่คู่ควรกับความสง่างามของพระพักต์และสิทธิอำนาจที่ยิ่งใหญ่ของพระองค์

โอ้อัลลอฮ์โปรดประทานพรแด่มุฮัมมัด ผู้เป็นบ่าวของพระองค์และศาสนทูตของพระองค์ และได้โปรดประทานพรเช่นเดียวกันให้กับบรรดาเครือญาติและวงศ์วานวงศ์ของเขา และให้กับผู้ที่เจริญรอยตามแสงธรรมคำสอนของพวกเขาตลอดที่ยืนนานจนวันแห่งการพิพากษา

แท้จริงแล้วองค์ความรู้ที่เป็นศาสตร์ที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในบรรดาศาสตร์ทั้งปวงนั่นก็คือ ศาสตร์ที่ข้องเกี่ยวและมีความสัมพันธ์กับอัลกุรอานที่ได้ถูกประทานลงมากับท่านศาสนทูตมุฮัมมัด โฉนดเล่มได้ถึงได้กล่าวเช่นนั้น ก็ในเมื่อพระเจ้าผู้เป็นเจ้าได้ตรัสไว้ว่า (อัลกุรอานนี้ชี้แนะแสงธรรมให้ผู้ที่ทรงธรรมและแจ้งข่าวดีแก่ผู้ศรัทธาที่กระทำความดีต่างๆว่าพวกเขาจะได้รับรางวัลตอบแทนที่ยิ่งใหญ่)

หากการเรียนรู้ศึกษาวิชาดีฟิซึรและหลักการในการอธิบายอัลกุรอานของเหล่ามุฟัสซึรนั้น เป็นหนึ่งในวิชาความรู้ที่ชัดเจนแล้วว่าเป็นการถวายเป็นความใกล้ชิดให้แด่องค์อัลลอฮ์ได้ จากจุดนี้ข้าพเจ้าจึงมีเจตนารมณ์ที่จะให้การศึกษาวิจัยนี้เป็นวิทยานิพนธ์ปริญญาโท ด้วยหัวข้อ (หลักการเปรียบเทียบวิธีการอธิบายอัลกุรอาน โดยอิหม่ามอัลบะฆะวะวี และอิหม่ามอิบน์อาดีล) กรณีศึกษาเปรียบเทียบ สุเราะห์อัลบะเกาะเราะห์

ความสำคัญของการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยงานตีพิมพ์ประเภทต่างๆ และศึกษาวิจัยหลักการของนักอรรถาธิบายอัลกุรอาน และทำการเปรียบเทียบกันระหว่างพวกเขา นั้นหมายถึงการให้ความสำคัญกับคัมภีร์ของอัลลอฮ์ และสุนนะห์ของท่านนบีมุฮัมมัด โดยอัลกุรอานนั้นได้นำเสนอเนื้อหาส่วนหนึ่งเป็นแบบมุญมัดล และอีกส่วนหนึ่งเป็นแบบมุฮัมม์ โดยที่มีอัลสุนนะห์มาขยายความให้กระจ่างชัดในเนื้อหาที่เป็นมุฮัมม์ นั้น และอธิบายเพิ่มเติมให้ละเอียดขึ้นให้กับเนื้อหาที่เป็นมุญมัดล เพราะอัลกุรอานและอัลสุนนะห์นั้น เป็นคำพูดที่ดีที่สุดและเป็นทางนำสู่แสงธรรมที่ดีที่สุดอยู่แล้ว ดังนั้นการได้ทำความรู้จักกับมันและการพยายามเข้าใจมัน จึงเป็นรากฐานสำคัญของศาสนาสำหรับมุสลิมทั้งชาย – หญิงทุกคน ในการเรียนรู้ และปฏิบัติตาม.... และด้วยสิ่งนี้ เราจึงเป็นนักควะหส์ู่หนทางของอัลลอฮ์ด้วยข้อมูลเชิงลึกได้ อันจะนำไปสู่การเผยแผ่ศาสนาของอัลลอฮ์และนำอามานะห์ที่ถูกมอบหมายมาให้ทำงานบรรลุเป้าหมายได้ด้วยปัญญา (อัลฮิกมะห์) และด้วยคำเทศนาที่ดี

และการได้ศึกษาวิจัยถึงยุคสมัยของอิหม่ามทั้งสองก็สำคัญมากเช่นเดียวกัน ซึ่งมันจะเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงชีวิตของบุคคลทั้งสองได้ เป็นแหล่งสังสมบ่มเพาะบุคลิกภาพด้านวิชาการของทั้งสองท่าน ตลอดจนงานที่ท่านทั้งสองรู้จักใช้ประโยชน์จากด้านบวกของยุคสมัยของท่าน และการหลีกเลี่ยงผลกระทบจากด้านลบของมัน เพื่อที่เราจะได้เข้าใจแนวทางที่จะใช้ประโยชน์จากสภาพด้านบวกของสังคมในยุคสมัยเรา จากการศึกษาที่มีปัจจัยต่างๆอย่างครบครันอยู่แล้ว ทั้งด้านของเทคโนโลยีและความสะดวกสบายที่เราได้รับจากยุคของความเร่งรีบ และด้านของความเป็นโลกาภิวัตน์ที่สังคมเราเป็นโครงข่ายเชื่อมถึงกันได้ ทั้งนี้เราก็จะยังสามารถหลีกเลี่ยงทุกๆผลเสียจากด้านลบของยุคสมัยเรา ด้วยการนี้เราจะสามารถตอบสนองต่อสิ่งที่อัลลอฮ์ทรงตรัสไว้ว่า (*ادع إلى سبيل ربك بالحكمة والموعظة الحسنة*) ขออัลลอฮ์ทรงทำให้เราเป็นผู้ที่อัลลอฮ์ทรงประสงค์ให้เป็นดังนั้นด้วยเถิด...

งานวิจัยนี้จะกลายเป็นส่วนหนึ่งของชุดการศึกษา ด้านการเปรียบเทียบ ระหว่างหลักการระเบียบวิธีของเหล่านักอรรถาธิบายอัลกุรอาน โดยเป้าหมายในการเรียนวิชานี้ก็เพื่อสังเคราะห์รูปแบบของจุดร่วมและจุดต่าง และสร้างความเข้าใจใหม่ๆขึ้นมา และเป้าหมายที่ลึกลงไปกว่านั้นอีก จะถูกนำไปใช้ในในระดับที่สูงกว่านี้ คือ ในระดับวิทยานิพนธ์ปริญญาเอก ที่จะเป็นการทำวิทยานิพนธ์ โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างสถาบันหรือศูนย์หรือหน่วยงานที่สามารถผลิตบุคลากรคุณภาพที่ได้รับการศึกษาค้นคว้า ด้านวิชาการเฉพาะทางด้านการอรรถาธิบายคัมภีร์อัลกุรอานให้กับประเทศของเรา

และโดยเฉพาะให้กับสังคมมุสลิมในจังหวัดภาคใต้ บุคลากรที่มีความสามารถแยกแยะจำแนกหลักการ อรรถาธิบายของเหล่านักมูฟตีซิริได้ และสามารถที่จะเปรียบเทียบและวิเคราะห์จากการอ่านตำราของ พวกเขาและหลักการของพวกเขา และต่อด้วยการสร้างสรรค์ผลงานนำเสนอตำราอรรถาธิบาย ที่เหมาะสมกับภาษาของยุคสมัยปัจจุบัน ได้อย่างลงตัวโดยไม่กระทบหรือบั่นทอนหลักศาสนา ที่ ต้องการสื่อให้ถึงมือมนุษยชาติถึงความงามของศาสนานี้ลงไป

บทนำ

เอกองค์อัลลอฮ์ (ซบ.) ได้ทรงส่งบรรดาศาสนทูต (รอซูล) ของพระองค์มาสู่มนุษย์ในช่วงเวลา ที่ต่างกันไปในแต่ละยุคเพื่อให้มนุษย์ได้รับทางนำสู่หนทางแห่งความดีมีจริยธรรมที่ดี ไม่ประพฤติดู้อยู่ บนกิเลสและไม่ทำความชั่ว โดยมีบรรดารอซูลที่ส่งมาคอยว่ากล่าวสอนเตือนในหนทางที่เที่ยงธรรม ตามที่อัลลอฮ์ (ซบ.) ทรงประสงค์ แต่เมื่อครั้งที่บรรดารอซูลเหล่านั้นจากไป เหล่าไซญอนมารร้ายก็ได้ หวนกลับมาล่อลวงมนุษย์อีก และได้ทำให้มนุษย์ต้องเผลอเผลอออกจากคำสอนเดิมของอัลลอฮ์จน ผิดเพี้ยนไปมากมาย ดังนั้นพระองค์อัลลอฮ์ (ซบ.) จึงได้ส่งศาสนทูต (รอซูล) ของพระองค์ลงมาอีกเพื่อ แก้ไขให้มนุษย์ได้อยู่ในร่องในรอยของศาสนาตามเดิม

เมื่อครั้งที่รอซูลได้จากไป และทิ้งให้มนุษย์อยู่ไปโดยปราศจากการมีอยู่ของรอซูลโดยเป็นเวลา ที่ยาวนาน ห้วงเวลานั้นหลังจากที่อัลลอฮ์ได้ทรงนำตัวท่านนบีมูฮัมมัดขึ้นสู่ฟากฟ้า ณ ที่ที่พระองค์ทรง ประสงค์ ขาวนาศอรอ (คริสเตียน) และชาวยิวก็ได้อยู่ในสภาวะที่หลงทางและมีศาสนาที่มีการบูชา กราบไหว้เคารพบูชูปันเกิดขึ้นอย่างมากมาย การใช้มนุษย์ให้เป็นทาสของมนุษย์ด้วยกันก็มีอย่างทั่วไป เฉกเช่นเดียวกับอารยธรรมของชาวโรมันและเปอร์เซีย

ในขณะที่ชาวอาหรับนั้นก็ยังอยู่ในสภาพที่ป็นชนเผ่าเร่รอนอยู่ตามที่ต่างๆในทะเลทรายใน สภาพที่ไร้การชี้นำ อยู่กันแบบบ้านป่าเมืองเถื่อน และไร้ซึ่งการศึกษาไร้ซึ่งอารยธรรม กลุ่มชนหรือ เผ่าพันธุ์ที่แข็งแกร่งกว่ามักจะทำศึกโจมตีฆ่าฟันอีกเผ่าพันธุ์หนึ่งอยู่ตลอด นอกจากการการนองเลือดกัน แล้ว อีกสิ่งซึ่งชั่วช้าเลวทรามของสังคมชาวอาหรับยุคนั้นก็คือ การกราบไหว้บูชาเจวีร์รูปปั้นรูปเคารพ ต่างๆ รวมถึงการปล้นสะดมยึดทรัพย์สินของผู้อื่นมาเป็นของตนเองโดยไร้ซึ่งความเป็นธรรม เช่นเดียวกับการกินดอกเบ็ญ ต่างก็เกิดขึ้นอย่างแพร่หลายมาก การทำผิดประเวณี (ซินา) ก็มีอย่าง

ดาชตื่นเกลื่อนเมือง การทะเลาะวิวาทระหว่างเพื่อนบ้านกับผู้ที่อยู่บ้านใกล้เรือนเคียงกันมักมีปัญหาต่อกันไม่เว้นวัน ดังนั้นพระองค์อัลลอฮ์ (ซบ.) จึงได้ทรงโปรดส่งท่านนบีมุฮัมมัด(ซล.) มาเป็นรอซูลให้ชาวอาหรับเป็นการเฉพาะ และให้กับมนุษยชาติทั้งมวล ไม่เว้นชนชาติหรือเผ่าพันธุ์ใดๆ เพื่อปลดปล่อยมนุษย์ที่ตกเป็นทาสของไฉฏอนให้พ้นมือ ดึงพวกเขาออกจากความมืดของความชั่วร้ายทั้งปวง นำพาพวกเขาไปสู่แสงสว่างแห่งการศรัทธาต่ออัลลอฮ์ โดยการประทานอัลกุรอานให้กับมุฮัมมัดลงมาด้วย อัลกุรอานที่เป็นสิ่งมหัศจรรย์และปาฏิหาริย์เหนือมนุษย์ไปตลอดกาล เป็นคัมภีร์ของอัลลอฮ์ ที่ทรงประทานลงมาเป็นคำดำรัส ในรูปแบบของโองการต่างๆของพระองค์ ที่มีทั้งที่เป็นคำสั่งใช้ หรือคำสั่งห้าม หรือคำตักเตือนต่างๆอย่างชัดเจนแจ่มแจ้ง เพื่อเป็นทางนำให้กับบรรดาผู้ที่ศรัทธาได้เดินอยู่บนเส้นทางธรรมที่เที่ยงตรงไปสู่พระองค์

บรรดาเหล่าศอฮาบะห์ก็ได้หันมารับอิสลามกัน และได้ร่ำเรียนศึกษาอัลกุรอานซึ่งเป็นบทบัญญัติของศาสนาอิสลามโดยตรงจากผู้ที่เป็นอาจารย์ ผู้เป็นแบบอย่างที่ดีเลิศของพวกเขา นั่นคือท่านรอซูล (ซล.) นั่นเอง ซึ่งบรรดาศอฮาบะห์เหล่านั้นต่างมีความพิเศษอยู่ที่ความเข้าใจและการใช้ภาษาอาหรับที่ดีเยี่ยม ไม่ว่าจะทั้งด้านการพูดการจา การพินิจพิเคราะห์สำนวนทำให้เข้าใจอัลกุรอานได้เป็นอย่างดี และหากเมื่อพบกับคำที่ไม่ค่อยคุ้นชินหรือตีความไม่ได้ พวกเขา ก็จะพินิจพินาหาท่านรอซูล (ซล.) โดยการไต่ถามและท่านรอซูลจะให้คำตอบที่เข้าใจในกุรอานกลับมา หลังจากนั้นพวกเขาก็จะเผยแพร่ความรู้นั้นให้กับผู้อื่นโดยผ่านการบอกเล่าจากปากต่อปากโดยตรงไปสู่คนรุ่นถัดไปสู่รุ่นตาบิอิน

และเมื่อผู้คนมากมายได้เข้ารับนับถืออิสลาม หมูแล้วหมูเล่า หมูคนที่ไม่ใช่ชาวอาหรับต่างเข้ารับอิสลามกันอย่างมากมาย ก็ไม่วายที่นำเข้ามาซึ่งทำนองสำเนียงใหม่ๆที่แปลกไปจากเดิม ทำให้เกิดความผิดพลาดผิดเพี้ยนในภาษาและสำเนียงเดิมของอาหรับ ดังนั้นบรรดาเหล่านักปราชญ์ นักวิชาการจึงจำเป็นต้องเขียนตำราขึ้นมาเพื่อการนี้อีกหลายสาขาวิชา เช่น วิชาชะฮู วิชาศอรอฟ และวิชาอัลอะดิษ เป็นต้น

เมื่อวันเวลาผ่านไปนานเข้า การอุทริกรรมในด้านต่างๆก็แผ่ขยายเป็นวงกว้าง ทำให้มีผู้คนหลายกลุ่มที่ภายนอกสร้างภาพว่าเป็นมุสลิม แต่ด้านในของพวกเขากลับเป็นกัฟร์ ไม่ได้เชื่อหรือนับถืออิสลามแต่อย่างใด เฉกเช่นเดียวกับพวกอัลบาตินียะห์ ซึ่งคนพวกนี้ได้นำอัลกุรอานไปแปลความหมายและตีความอัลกุรอาน ในทางที่ผิดจากหลักการอิสลาม ทำให้บรรดานักปราชญ์และผู้รู้ของศาสนาต้องตั้งกฎเกณฑ์ และวางหลักการและความรู้ต่างๆให้เป็นตำรา ที่ใช้ควบคุมไม่ให้เกิดความผิดพลาดไปจาก

สิ่งเดิมในการอธิบายอัลกุรอาน อย่างตรงไปตรงมาตามความเป็นจริงที่อัลลอฮ์ทรงต้องการจะสื่อให้เข้าใจ ทำให้สามารถรู้ได้ว่านักตีพิมพ์หรือนักตีพิมพ์อัลกุรอานใดมีหลักการอธิบายที่ถูกต้อง และแปลความอัลกุรอานตามแนวทางของอะห์ลิสสุนนะห์วัลญามาอะห์หรือไม่ และคนที่แปลความนั้นมิได้ออกนอกกลุ่มนอกร้างไป

ฉะนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น ที่ชาวมุสลิมจะต้องเรียนรู้ศึกษาทำความเข้าใจในคัมภีร์ที่พระเจ้าของเขาทรงประทานลงมาอย่างจริงจัง จำเป็นที่จะต้องรู้แนวทางที่ถูกต้องในการตีความ ถอดความอัลกุรอาน รู้จักกับหลักการแนวทางวิธีการตีพิมพ์อัลกุรอาน ของบรรดามุฟตีชีรรุ่นก่อนๆ เพื่อไม่ให้เกล็ดเกล็ดสู่ความต่ำต้อย โดยเฉพาะยุคนี้ที่ทุกวันนี้ได้มีมัลติมีเดียต่างๆ เครื่องช่วยอินเทอร์เน็ต ความเจริญด้านวิชาการและเทคโนโลยีซึ่งจะทำให้มนุษย์เหมือนติดอยู่ในเขาวงกตแห่งยุคสมัยยุคใหม่ ทั้งเด็กเล็ก หนุ่มสาวหรือแม้กระทั่งผู้ใหญ่ เช่นเดียวกับแอปพลิเคชันสื่อต่างๆ ที่มีอยู่เต็มสังคม ทำให้ผู้ที่ต้องการชื่อเสียงในสังคมนี้ ก็จะมีการปั่นกระแสโดยใช้ความแปลกใหม่ ความผิดเพี้ยน ผิดแปลกจากผู้อื่น เพื่อเป็นเครื่องมือในการสร้างชื่อเสียงให้กับตนเอง เพราะมนุษย์มักจะสนใจในเรื่องที่แปลกใหม่เป็นทุนเดิมอยู่แล้วนั่นเอง ดังนั้นสื่อและมัลติมีเดียทั้งหลายนี้ จึงกลายเป็นดาบสองคม ที่นักอธิบายอัลกุรอานยุคนี้จะต้องระมัดระวัง และใช้มันอย่างรัดกุม โดยการคัดกรองสิ่งที่เป็นสิ่งคลุมเครือไม่ชัดเจน สองแง่สองมุมออกไปให้หมดจด เพื่อให้การอธิบายอัลกุรอานนั้นเป็นหน้าที่เฉพาะของบุคคลที่มีความรู้ ผู้ที่มีความเหมาะสมจริงๆ เท่านั้น มิใช่ผู้ใดก็ได้ที่นึกอยากจะแปลตีความอัลกุรอาน ก็ทำการแปลตีความและเผยแพร่ออกไปสู่สาธารณชนโดยผิดๆ ปราศจากความรู้ความสามารถในการแปลความที่ถูกต้อง ซึ่งทุกวันนี้เราสามารถเห็นได้กันอย่างแพร่หลายในช่องทางสื่อต่างๆ มากมาย ในทางกลับกันนักอธิบายอัลกุรอานที่มีความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริงเหล่านั้นต่างหากที่จะต้องทำหน้าที่ออกสื่อให้สังคมได้รับรู้ถึงความจริง รับรู้ในสังขธรรมตามแนวทางที่ถูกต้องให้มากที่สุด เท่าที่จะทำได้ เพื่อไม่ให้ผู้ที่แอบอ้างว่าเป็นผู้รู้ นำความรู้ผิดๆ มาเผยแพร่ทำให้คนจำนวนมากได้รับมุลความรู้อันผิดๆ กลับไปใช้หรือปล่อยให้คนเหล่านั้นเข้าใจผิดในหลักธรรมคำสอน ถึงแม้ว่าเทคโนโลยีทุกวันนี้จะทำให้เราสามารถรวบรวมข้อมูลต่างๆ มาอ้างอิงได้มากมาย แต่มิได้หมายความว่าเราจะสามารถทิ้งตำราของคนรุ่นก่อนๆ ไปได้เลย ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องกลับไปพลิกตำราเหล่านั้น ซึ่งตำราเหล่านั้นแหละที่เป็นกุญแจความเจริญที่ประเทศยุโรปยุคใหม่ได้รับมา

ณ.จุดนี้ ในความคิดของผู้วิจัยเองเห็นว่า การศึกษาวิจัยหลายชิ้นได้ถูกจัดทำขึ้นให้กับ มหาวิทยาลัยในประเทศอาหรับหลายแห่งอยู่แล้ว นั่นก็คือการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับการอธิบายอัลกุรอาน และงานวิจัยอีกชิ้นก็มีความเกี่ยวข้องกับอิหม่ามอัลบะฆะวะวีย์ และอิหม่าม อิบน์อาดีล อัลดีมชีกีย และหลักการแนวทางในการอธิบายของทั้งสองท่าน แต่ทางผู้วิจัยเห็นว่าสมควรที่จะนำ การวิจัยเหล่านั้นมารวมเข้าด้วยกัน และทำการเปรียบเทียบระหว่างสองหลักการนั้นเพื่อหาจุดร่วมจุด ต่างระหว่างมุฟัสสิรสองท่าน ที่มีต่องานตัฟซีรของท่านอิหม่ามทั้งสองจากตำรา มะอาลิมุดตันซีล และอัลลูบาบ ฟิอุลุมิลกิตาบ และเพื่อจะได้พบกับองค์ความรู้ด้านวิชาการใหม่ๆจากการศึกษา เปรียบเทียบนั้น

และนี่ก็เป็นตัวอย่างบางส่วนจากการเปรียบเทียบกันระหว่างหลักการของอัลบะฆะวะวีย์และ หลักการของ อิบน์อาดีลอัลดีมชีกีย

ตัวอย่างที่หนึ่ง :หลักการอธิบายของทั้งสองอิหม่ามในด้านการตัฟซีรอัลกุรอานด้วยการใช้

อัลสุนนะห์

ผู้วิจัยได้พบว่าท่านทั้งสองนั้นได้ใช้ในแนวทางที่เหมือนกันในการอธิบายอัลกุรอานด้วย การใช้อัลฮะดีษต่างๆที่ได้ถูกรายงานมาจากท่านรอซูล (ซล.) เพียงแต่จะแตกต่างกันเล็กน้อยตรงที่ว่า จะเลือกกล่าวถึงสะนัต์ต่างๆหรือจะลบทิ้ง โดยที่อิหม่ามอัลบะฆะวะวีย์นั้นจะกล่าวถึงสะนัต์ทั้งหมด ในขณะที่อิบบ์อาดีล อัลดีมชีกียนั้น ยกเอาเฉพาะเนื้อหาของอัลฮะดีษเพียงอย่างเดียวเท่านั้น เช่น การตัฟซีรอายะห์

[อัลบะกอเราะห์ 143] { وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ ... }

อิหม่ามอัลบะฆะวะวีย์ กล่าวว่า :“ประชาชาติของมุฮัมมัด (ซล.) นั้นจะได้เป็นสัก্ষีพยานให้กับมวล มนุษย์ทั้งหมดจากประชาชาติรุ่นก่อนๆและท่านรอซูล (ซล.) ก็จะเป็นสัก্ষีพยานให้กับประชาชาติของ ท่าน” และได้ยกเอาฮะดีษสองบทได้แก่

บทแรก

– أخبرنا عبد الواحد بن أحمد المليحي أنا أبو معشر إبراهيم بن محمد بن الحسين

الوراق، أنا أبو عبد الله محمد بن زكريا بن يحيى، أنا أبو الصلت أنا حماد بن زيد أنا علي بن زيد

عن أبي نضرة، عن أبي سعيد الخدري رضي الله عنه قال: قام فينا رسول الله صلى الله عليه وسلم يوماً بعد العصر، فما ترك شيئاً إلى يوم القيامة إلا ذكره في مقامه ذلك، حتى إذا كانت الشمس على رؤوس النخل وأطراف الحيطان، قال: "إنه لم يبق من الدنيا فيما مضى منها إلا كما بقي من يومكم هذا، ألا وإن هذه الأمة توفى سبعين أمة هي آخرها وأخيرها وأكرمها على الله تعالى"، قوله تعالى: لتكونوا شهداء على الناس، يوم القيامة أن الرسل قد بلغتهم"، قال ابن جريج: قلت لعطاء: ما معنى قوله تعالى: لتكونوا شهداء على الناس؟ قال: أمة محمد صلى الله عليه وسلم شهداء على من يترك الحق من الناس أجمعين، ويكون الرسول: محمد صلى الله عليه وسلم عليكم شهيداً: معدلاً مركزياً لكم، وذلك أن الله تعالى يجمع الأولين والآخرين في صعيد واحد، ثم يقول لكفار الأمم الماضية: ألم يأتكم نذير؟ فينكرون ويقولون: ما جاءنا من بشير ولا نذير، فيسأل الله الأنبياء عليهم السلام عن ذلك فيقولون: كذبوا قد بلغناهم، فيسألهم البيئـة- وهو أعلم بهم إقامة للحجة- فيؤتى بأمة محمد صلى الله عليه وسلم فيشهدون لهم أنهم بلغوا فتقول الأمم الماضية من أين علموا ذلك وإنما أتوا بعدنا؟ فيسأل هذه الأمة فيقولون: رسلنا إلينا رسولا وأنزلت عليه كتابا أخبرتنا فيه بتبليغ الرسل وأنت صادق فيما أخبرت، ثم يؤتى محمد صلى الله عليه وسلم فيسأل عن حال أمته فيزكيهم ويشهد بصدقهم"

บทที่สอง

- أخبرنا عبد الواحد بن أحمد المليحي أخبرنا أحمد بن عبد الله النعيمي، أخبرنا محمد بن يوسف أخبرنا محمد بن إسماعيل البخاري، أخبرنا إسحاق بن منصور أخبرنا أبو أسامة حدثنا الأعمش: أخبرنا أبو صالح عن أبي سعيد الخدري قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: ((يجاء بنوح يوم القيامة فيقال له: هل بلغت؟ فيقول: نعم يا رب، فيسأل أمته هل بلغكم؟ فيقولون: ما جاءنا من نذير، فيقال: من شهدوك؟ فيقول: محمد وأمته، فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم: فيجاء بكم فتشهدون، ثم قرأ رسول الله صلى الله عليه وسلم: "وكذلك جعلناكم أمة وسطا لتكونوا شهداء على الناس ويكون الرسول عليكم شهيداً))

ส่วนอิบนุอาติสนั้น ก็ได้ยกหลักฐานที่ลอกมาจากของอัลบะฆะวะรีย์ด้วยการตัดทอนอัลสะนั๊ดทั้งหมดออกไป โดยยกฮาดิษมาดังนี้

"رَوَى أَنَّ الْأُمَّمَ يَجْحَدُونَ تَبْلِيغَ الْأَنْبِيَاءِ - عَلَيْهِمُ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ - فَيَطَالِبُ اللَّهُ -
 - تَعَالَى - الْأَنْبِيَاءَ بِالْبَيِّنَةِ عَلَى أَنَّهُمْ قَدْ بَلَّغُوا وَهُوَ أَعْلَمُ، فَيُؤْتِي بِأَمَةِ مُحَمَّدٍ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ - فَيَشْهَدُونَ فَتَقُولُ الْأُمَّمُ: مَنْ أَيْنَ عَرَفْتُمْ فَيَقُولُونَ: عَلِمْنَا ذَلِكَ بِإِخْبَارِ اللَّهِ تَعَالَى فِي كِتَابِهِ
 النَّاطِقِ عَلَى لِسَانِ نَبِيِّهِ الصَّادِقِ، فَيُؤْتِي بِمُحَمَّدٍ - عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ - فَيَسْأَلُ عَنْ حَالِ
 أُمَّتِهِ، فَيُرَكِّبُهُمْ وَيَشْهَدُ بَعْدَهُمْ، وَذَلِكَ قَوْلُهُ: { فَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ وَجِئْنَا بِكَ
 عَلَى هَؤُلَاءِ شَهِيدًا } النساء 41

ตัวอย่างที่สอง : การเปรียบเทียบในเรื่องการตัดศีรษะอาเยห์อัลเกานีเยห์

หลักการที่เหมือนกันของทั้งสองคือ อาเยห์อัลเกานีเยห์นั้นถูกประทอนลงมาเพื่อเป็นการดะวะห์ให้มนุษย์มีความศรัทธาต่ออัลลอฮ์ (ซ.บ.) เพียงผู้เดียวและศรัทธาต่อวันกิยามะห์และศรัทธาในเรื่องของ ฮะซัน , บะอัส , และการตอบแทน การลงโทษและเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับหลักการศรัทธา

แต่สิ่งที่แตกต่างกันระหว่างทั้งสองคือ ด้านเป้าประสงค์ของอาเยห์ ซึ่งอัลบะฆะวะรีย์จะไม่ลงลึกในรายละเอียดของความหมายและไม่พยายามเจาะลึกหาเหตุผลที่ซ่อนเร้นอยู่ อย่างที่เหล่านักวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ได้ค้นพบกัน ซึ่งแตกต่างจากอิบนุอาติลที่พยายามอธิบายเหตุผลชี้แจงถึงหลักฐานถึงที่มาที่ไปของเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์นั้น ๆ ในจักรวาลวิทยาที่สอดคล้องกับการค้นพบของนักฟิสิกส์และนักดาราศาสตร์สมัยใหม่

ตัวอย่าง เช่น คำรัสของอัลลอฮ์ (ซ.บ) ใน(อัลบะเกาะเราะห์ 164)

{ إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْخِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَالْفُلْكِ الَّتِي تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ مَّاءٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَتَصْرِيفِ الرِّيَّاحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ }

ซึ่งอัลบะเฆาะวีบีได้กล่าวถึงอายะห์ (واختلاف الليل والنهار) ว่า คือการผลัดจากกันไปและการเข้ามาแทนที่ของสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่งแบบตามหลังกันไป สิ่งหนึ่งจากไปอีกสิ่งก็ตามหลังมา ซึ่งคล้ายกับอายะห์อีกบทหนึ่งที่อัลลอฮ์กล่าวว่า (وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ خِلْفَةً) อ้อ! พุรกออน อะฎออ์ได้กล่าวไว้ว่า (มันหมายถึงความแตกต่างกันระหว่างความสว่างและความมืดและการเพิ่มการลดระดับ

แต่ทางด้านของอิบนุอาติลกล่าวว่า คำว่า (واختلاف الليل والنهار) นั้นมีสองความหมาย อันแรกคือ افتعال ได้จากคำกล่าวที่กล่าวกันว่า خلفه يخلفه ถ้าสิ่งแรกจากไปสิ่งที่สองที่สองก็จะมา ดังนั้น คือการเข้ามาแทนที่หลังการไป กล่าวได้ว่า ชายคนนั้นให้ชายอีกคนเข้ามาแทนที่เขา ถ้าเขาไปหาอีกคนและอีกคนก็มาแทนที่เขา และทุกสิ่งก็มาหลังจากอีกสิ่งหนึ่ง فهو خلفه ด้วยหลักนี้ จึงได้ตีพิมพ์คำกล่าวของอัลลอฮ์ (ซบ.) { وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ خِلْفَةً... } และจากตรงนี้คำกล่าวของซูเฮร ...

بها العين والأرام يمشين خلفه... أطلاؤها ينهضن من كل مجثم
ولها بالمطرون إذا... أكل النمل الذي صنعا
خلفة حتى إذا ارتبعت... سكنت من جلق بيعا

ความหมายที่สอง اختلاف الليل والنهار ในด้านความยาวความสั้นของระยะเวลา , แสงสว่างกับความมืด และการเพิ่มกับการลด อัลกิซาอีย์ได้กล่าวว่า การจะบอกถึงความแตกต่างระหว่างสองสิ่งที่แตกต่างกัน هما خلفان อิบนุคอดีบ กล่าวว่า สำหรับฉันนั้นมีมุมมองที่สาม คือกลางวันและกลางคืนนั้นนอกจากจะแตกต่างกันในเรื่องของระยะเวลาที่สั้นยาวไม่เท่ากันแล้ว ทั้งสองยังคงแตกต่างกันในด้านของสถานที่ เนื่องจากโลกเป็นแบบลูกบอลกลมๆ ทุกชั่วโมงก็จะแตกต่างกัน ชั่วโมงนี้มันเป็นเวลาเช้าของที่นี่ แต่อีกที่กลับเป็นเวลาเที่ยง และอีกที่เป็นยามบ่าย อีกที่เป็นเวลาเย็น อีกที่เป็นเวลาค่ำ นั่นหากเราเทียบสถานที่ในด้านกว้าง ส่วนประเทศที่แตกต่างกันด้านขวางของโลกนั้น ประเทศที่อยู่ใกล้กับขั้วโลกเหนือมากเท่าไรช่วงกลางวันในฤดูร้อนจะยิ่งนานกว่าช่วงกลางคืนมากไปกว่าเดิมอีกส่วนในช่วงฤดูหนาวมันจะกลับกัน กลางวันจะสั้นกลางคืนจะยาว ซึ่งมีความแตกต่างกันของที่ตั้งแต่

ละประเทศตามขวางหรือไม่ก็ตามกว้าง ซึ่งผลที่ได้คือความแปลกแตกต่างที่เกิดขึ้นกับมัน และเช่นกัน การที่มนุษย์ได้เริ่มนอนหลับในช่วงแรกของคำคืนก็เปรียบเสมือนการเข้าสู่ความตายของมนุษย์เมื่อ มาลาอีกัดได้เป่าแตรแห่งความตายครั้งแรก และมนุษย์ได้ตื่นขึ้นจากการนอนหลับในช่วงท้ายของคำ คืนมันก็เปรียบได้กับการที่มนุษย์ได้ถูกปลุกจากความตายด้วยการเป่าแตรครั้งที่สอง นี่ก็เป็นสัญญาณที่ยิ่งใหญ่อีกสัญญาณหนึ่ง และการที่ความมืดของกลางคืนได้ถูกแสงแห่งยามเช้าตัดผ่านประหนึ่งว่า สายน้ำที่ใสสวยอยู่ท่ามกลางน้ำทะเลที่ขุ่นมัว โดยที่น้ำที่ขุ่นมัวไม่ได้ไปกระทบกับน้ำใสนั้น และไม่ให้ มันต้องขุ่นมัวตามไปด้วย หรือกลับกัน นั่นคือสิ่งที่อายะห์ต้องการจะสื่อถึงความหมายนั้น { قَالُوا }

{ الْإِصْبَاحِ وَجَعَلَ اللَّيْلَ سَكَنًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ حُسْبَانًا }

قال علماء الهيئة: إن الموضع الذي يكون القطب فيه على سمت الرأس تكون السنة فيه ستة أشهر نهاراً وستة أشهر ليلاً، وهناك لا يتم النضج، ولا يصلح لمسكن الحيوان ولا يتهاى فيه سبب من أسباب المعيشة

จุดประสงค์ของการวิจัย :

งานวิจัยนี้มุ่งเน้นเพื่อเป้าหมายดังต่อไปนี้

๑. การให้นิยาม ให้ความรู้เกี่ยวกับ การตีฟซีรด้วยอัลมะซูร์ และการตีฟซีรด้วยอ์เราะยะยูและการ เปรียบเทียบระหว่างสองหลักการตีฟซีรนี้ทั้งด้าน คำนิยาม , ช่วงเวลาประวัติความเป็นมา, รูปแบบต่างๆ หลักการหลักปฏิบัติที่จำเป็นต้องมี และการกล่าวถึงตำราตีฟซีรที่สำคัญ ๆ ที่มีอยู่ สำหรับงานตีฟซีรทั้งสองแนวนี้
๒. การเสนอชีวประวัติ ของนักตีฟซีรทั้งสองท่าน และทำความรู้จักกับตำราตีฟซีรของทั้งสองท่านนั้น คือ ตำรา มะอาลิมุดตันซีล และตำราอัลลูบาบฟีอูลุมิลกิตาบ
๓. การเข้าถึงองค์ความรู้ความเข้าใจใหม่ ๆ ด้านวิชาการหลังจากที่ได้ระบุนความเหมือนความต่างจาก การเปรียบเทียบระหว่างทั้งสองหลักการนั้นไปแล้ว

ขอบเขตของงานวิจัย :

งานวิจัยนี้ได้มุ่งศึกษาเฉพาะด้านนั้นคือการวิจัยเปรียบเทียบระหว่างหลักการตีพิมพ์ ของอิหม่ามอัลบะฆะเราะวีและอิหม่ามอิบนุอาดีล อัลคิมชกี ในขอบเขตที่เป็นการตีพิมพ์เฉพาะในส่วน ของซูเราะห์ อัลบะเกาะเราะห์ภายใต้หัวข้อที่มีดังต่อไปนี้

- แหล่งอ้างอิงของทั้งสองในการตีพิมพ์
- การใช้หลักการตีพิมพ์ด้วยอัลมะซุรของทั้งสอง
- การให้ความสำคัญของทั้งสองท่านในเรื่อง อุกูลฟิกฮ
- การให้ความสำคัญของทั้งสองท่านในด้านอายะห์ อัลเกานียะห์
- การให้ความสำคัญของทั้งสองท่านในด้านอายะห์ อัลเมากูอีย
- การให้ความสำคัญของทั้งสองท่านกับประเด็นด้านภาษาและอัลบะละฆะเราะห์
- ริวายัตของท่านทั้งสองในด้าน อัลกิรออาตและระดับความสำคัญในการใช้เป็นเครื่องหลัก

อ้างอิง

- จุดยืนของท่านทั้งสองต่อประเด็นเรื่องเล่าจากบะนีอัสรออิล
- จุดยืนของท่านทั้งสองต่อประเด็น ฮาดิษเมากูอิต่าง ๆ
- การให้ความสำคัญเป็นพิเศษในอุลุมุลกุรอาน
- จุดยืนของท่านทั้งสองต่อประเด็น อิลมุลกีตาบ

วิธีการดำเนินการวิจัย

(1) หลักการในการวิจัย

หลักการต่าง ๆ ในการวิจัยนั้นมีมากมายในการทำวิจัยแต่ละชิ้นงาน เช่นเดียวกับกับงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาโดยใช้หลักการและแนวทางต่าง ๆ ดังนี้:

๑. หลักการอุปนัย :ซึ่งสำเร็จได้โดยการติดตาม ค้นหาความคิดเห็นของทั้งสองท่านในการอธิบายและอุลุมุลกุรอานและทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย
๒. หลักการบรรยาย อธิบาย :โดยได้ทำการบรรยายเนื้อหาหรือตำราที่ทำกรวิจัยด้วยแนวทางด้านวิชาการและได้เข้าถึงการอธิบายที่อยู่บนเหตุและผลซึ่งสามารถวางบนหลักเกณฑ์ด้านวิชาการที่ถูกต้องแม่นยำได้

๓. หลักการวิเคราะห์และวิพากษ์ ; ซึ่งเป็นไปด้วยการวิจัยหัวข้อต่าง ๆ ที่นักดุษฎีบัณฑิตทั้งสองท่าน ได้หยิบมาใช้ในการอธิบาย และการให้ความกระจ่างถึงความคิดเห็นของพวกเขาใน ทุกๆ หัวข้อที่เป็นเรื่องของกรวิจัย ต่อด้วยการวิพากษ์วิจารณ์ถึงความคิดเห็นเหล่านั้นแล้ว ประเมินผลที่ได้ให้เข้ากับอามานะห์ในการวิจัยศึกษางานด้านวิชาการนัยอย่างตรงไปตรงมา
๔. หลักการเชิงเปรียบเทียบ : ทั้งนี้เพื่อทำความเข้าใจกลุ่มข้อความที่ทำการวิจัยที่เกี่ยวกับ อีหม่ามอัลบะเกาะวียี และอิบนูอาดิลอัลดีมฆักกี โดยยึดเอาการพินิจพิจารณาคิดไตร่ตรอง และวิเคราะห์ และตามด้วยการสามารถแยกแยะจุดร่วมจุดต่างระหว่างหลักการของอีหม่าม ทั้งสองและสร้างความเข้าใจและสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ ขึ้นมาได้

(2) ขั้นตอนในการวิจัย

ในการทำงานของผู้วิจัยในครั้งนี้เราจะเห็นขั้นตอนต่างๆ ดังต่อไปนี้

๑. การยึดเอาแหล่งอ้างอิงของแท้เดิมๆ ที่กล่าวถึงการดุษฎี , คำนิยามต่างๆ ของมันและการ ให้ความกระจ่างในชนิดและรูปแบบต่างๆ ของมัน ซึ่งนั่นก็ไม่ได้หมายความว่าจะไม่ใช้แหล่ง อ้างอิงใหม่ๆ ในการวิจัยไปด้วย
๒. การยึดเอาตำราด้านประวัติศาสตร์มาใช้เมื่อพูดถึงเรื่องของยุคสมัยของอีหม่ามทั้งสอง
๓. การยึดเอาตำรา อัลสตารอญิม และอัลตอบากอดที่เชื่อถือได้ซึ่งได้เขียนถึงชีวประวัติของ อีหม่ามทั้งสองมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้
๔. หลังจากที่ได้กล่าวถึงการดุษฎีด้วยอัลมะซุร และฮัรเราะฮ์และจบลงด้วยการเปรียบเทียบ ทั้งสองหลักการไปแล้วนั้น ผู้วิจัยก็จะเริ่มศึกษาวิจัยประวัติของอีหม่ามอัลบะเกาะวียีและ ตำราของท่าน และต่อด้วยการศึกษาวิจัยประวัติและตำราของอีหม่ามอิบนูอาดิลอัลดี มฆักกี ซึ่งจะวิจัยศึกษาในหลายๆ หัวข้อ หลายๆ ประเด็นจากบทเริ่มของซูเราะห์อัลบะเกาะ เราะห์จนถึงท้ายบทของซูเราะห์นี้
๕. การยึดเอาตำรา มะอาลิมุดดันซีลมาใช้ในการวิจัยหลักการดุษฎีของอีหม่ามอัลบะเกาะวียี ที่ได้รับการตรวจสอบจาก มุฮัมหมัดอัब्ดุลเลาะฮ์อัลนะมิม ปีศ.ศ.1417 อุซมาน ญุมอะห์ อัลญาอะมีรีย์ห์ , ซุไลมาน มุสลิม อัลฮะรอซ สำนักพิมพ์ ญอยยิบะห์ – กรุงริยาด พิมพ์ครั้งที่สี่
๖. การยึดเอาตำราอัลลุลูบาบ ฟิอูลูมิลกิตาบมาใช้ในการศึกษาวิจัยหลักการดุษฎีของท่าน อีหม่ามอิบนูอาดิลอัลดีมฆักกี เล่มที่ตีพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ ดารุลกุตุบอัลอิลมีเยห์ ที่ได้รับ

- การตรวจสอบจาก อัลเซค อาคิล อะห์หมัด อับดุลเมานูต และเซคอาลี มุฮัมหมัด มูเอาวัฏ และผู้ที่ตรวจสอบร่วมกับพวกเขาในการทำวิทยานิพนธ์นั้น ดร.มุฮัมหมัดชะฮัด รอมดอน ฮะซัน และ ดร.มุฮัมหมัด มุตะวัลลีย์ อัลตะซูกี ตีพิมพ์ครั้งแรกปีค.ศ.1998
๗. ชีวิตประวัติของบุคคลที่ปรากฏอยู่ในงานวิจัยนี้จะถูกจัดวางไว้ด้านล่างของหน้างานวิจัยซึ่งจะไม่เกินสองบรรทัด โดยจะยัดเอาจากตำราชีวิตประวัติที่เชื่อถือได้เท่านั้น
๘. ประวัติสถานที่ และเมืองต่างๆถูกกล่าวไว้ด้านล่างของงานวิจัยไม่เกินสองบรรทัดโดยจะยัดเอาจากตำราที่เชื่อถือได้มาอ้างอิง
๙. การยกอายุที่ต่างๆ มาเสนอก็จะใช้แบบตัวหนังสือของคัมภีร์กุรอานหลัก นอกจากอายุที่ที่เป็นรียายาตอื่นๆ ก็จะถูกผู้วิจัยชี้แจงไว้ ณ.ที่นั้นเลย
๑๐. การยกสถานะของอายุที่ต่างๆ ให้สูงส่ง โดยการกำกับชื่อสุเราะห์และเลขลำดับของอายุที่ไว้ด้วย และส่วนใหญ่แล้วจะถูกวางไว้บนหน้าเนื้อหาหลักของงานวิจัย และจะไม่วางใต้ขอบงานวิจัย ทั้งนี้เพื่อไม่ให้ผู้อ่านต้องพลิกหน้างานวิจัยไปมาเพื่อย้อนดูอายุที่นั้นๆ และเกิดความเหนื่อยล้าต่อสายตา โดยอายุที่ที่ยกมาแสดงจะอยู่ในวงเล็บอย่างเป็นสัดส่วนชัดเจนดังนี้
[.....]
๑๑. การยกฮะดีษต่าง ๆ มาเสนอ จะถูกนำเสนออย่างละเอียดชัด และจะกล่าวถึงผู้รายงาน และแสดงชื่อตำราฮะดีษนั้น , เรื่องอะไร และ แสดงเลขลำดับ , บทที่เท่าไร , หน้าที่เท่าไร พร้อมทั้งแสดงกฎที่บรรดาปราชญ์ได้ลงความเห็นไว้ นอกจากฮะดีษที่รายงานโดยอัลบุคอรี และ มุสลิม หรือรายงานโดยท่านใดท่านหนึ่งก็จะยกมาเสนอเลย โดยไม่พูดถึงเรื่องของความถูกต้องของฮะดีษหรือเรื่องของความอ่อนของ ฮะดีษ เนื่องด้วยฮะดีษที่รายงานโดยอิหม่ามทั้งสองนี้ส่วนใหญ่เป็นที่เชื่อถือของคนส่วนใหญ่อยู่แล้ว
๑๒. การยกสถานะของคำกล่าวต่างๆ มาเสนอโดยการกล่าวถึงที่มาของคำกล่าวนั้นๆ เท่าที่ผู้ทำการวิจัยจะสามารถหาได้ และถ้าไม่สามารถหาที่มาของคำกล่าวนั้นๆ ผู้วิจัยก็จะกลับไปสู่ตำราที่มีอยู่ก่อนหน้ายุคของผู้แต่งตำรานั้น
๑๓. นำเสนอเอกสารที่ผู้เขียนได้ยกข้อความมาแสดงจากแหล่งที่มาของมัน เพื่อให้เห็นถึงความละเอียดรอบคอบของผู้เขียน
๑๔. บันทึกหลักฐานแหล่งที่มาแหล่งอ้างอิงลงในหมวด หนังสืออ้างอิงและที่มา อย่างเป็นทางการระเบียบเรียบร้อย

วิธีรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งที่มาดังต่อไปนี้

- อัลกุรอาน
- ตำราอะดีษต่างๆ
- ตำราตีฟซีร์ต่างๆ และตำราอุลุมุลกุรอาน
- เว็บไซต์อินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวกับการตีฟซีร์และความรู้ต่างๆที่เกี่ยวกับการตีฟซีร์

คำนิยามศัพท์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการวิจัย

ผู้วิจัยจะทำการนิยามคำศัพท์ทางวิชาการที่ปรากฏอยู่บนหัวข้อของงานวิจัย นั่นก็คือคำว่า “التفسير” คือองค์ความรู้ที่เป็นที่มาของการเข้าใจในคัมภีร์อัลกุรอานที่ถูกประทานลงมากับท่านนบีมุฮัมมัด (ซล.) ตามแต่ความสามารถที่มีอยู่ของแต่ละคน

التفسير بالماثور: ตีฟซีร์ด้วยอัลมะซูร คือการตีฟซีร์อัลกุรอานด้วยอัลกุรอานเอง หรือตีฟซีร์จากสิ่งที่ท่านนบี (ซล.) ได้ตีฟซีร์เอาไว้แล้ว หรือจากสิ่งที่บรรดาศอฮาบัต หรือตาบิอินได้นำมาบอกกล่าวไว้เพื่อชี้แจงในสิ่งที่กุรอานได้กล่าวเอาไว้

التفسير بالرأى: ตีฟซีร์ด้วยอรรถาธิบาย คือการพยายามอย่างเต็มความสามารถ เพื่ออธิบายอรรถาธิบายอัลกุรอานหลังจากที่มีองค์ประกอบสำคัญในการตีฟซีร์อย่างครบถ้วนแล้ว เช่น การมีความรู้ความเข้าใจในภาษาพูดภาษาใช้ของชาวอาหรับ และเทคนิคการใช้ภาษาของพวกเขาในรูปแบบต่าง ๆ และการศึกษาเรียนรู้ถ้อยคำของอัลกุรอานโดยฟังพาดเสียงสำนวนโวหารอาหรับ กวีนิพนธ์สมัยยาลิยะห์ที่มีอยู่ และการย้อนดูอุสบบูนุซูล (เหตุแห่งการลงโองการ) เป็นหลักในการตีฟซีร์ , การมีความรู้ด้านอัลนาซิกและอัลมันซูก (อายะห์ที่ถูกลบและอายะห์ที่เข้ามาแทน) และอื่น ๆ

المنهج: ความต่อเนื่องของหลักความคิดและทฤษฎี และกฎระเบียบทั่วไปที่ถูกจัดวางอย่างเป็นแบบแผนที่จะพาไปสู่การค้นพบซึ่งความจริงและสามารถพิสูจน์ได้ในสนามความรู้แห่งใดก็ตาม ซึ่งคำนิยามเหล่านี้จะเป็นตั้ง “อิลมุลอุศูล” สำหรับผู้รู้และปราชญ์ยุคก่อน ๆ

منهج المفسر: ความคิดทฤษฎีและหลักการต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ที่ผู้เขียนได้ใช้ในการเขียนตำราตัฟซีร์ของเขา เทคนิคของเขาในการเขียนถึงประเด็นด้านอรรถาธิบายและหลักการต่างๆ ที่ผู้เขียนตำราตัฟซีร์ได้ยึดมาใช้เมื่อต้องเลือกและลงความเห็นในดุลยพินิจของเขาต่อทัศนะและคำกล่าวต่างๆ ของนักตัฟซีร์ในรุ่นก่อนๆ

منهج المقارن: เทคนิคในการช่วยให้เกิดความเข้าใจต่อชุดข้อความหลายๆข้อความ ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยผ่านการยึดเอาการพินิจวิเคราะห์และการคิดวิเคราะห์และความสามารถในการแยกแยะถึงจุดร่วมจุดต่างระหว่างข้อความต่างๆเหล่านั้น และสามารถสร้างองค์ความรู้ความเข้าใจใหม่ๆขึ้นมาได้

เครื่องหมายต่าง ๆ ในงานวิจัย

{.....} ใช้กับกำกับอายะห์ต่าง ๆ ของอัลกุรอาน

((.....))วงเล็บใช้สำหรับใส่อัลฮะดีษต่าง ๆ

“.....” สำหรับข้อความที่กล่าวโดยบรรดานักปราชญ์หรือข้อความที่คัดเอามาจากแหล่งอ้างอิง

صلى الله عليه وسلم คำต่อสละวาต (กล่าวพร) แต่ท่านนบีมุฮัมมัด

يُنظر ให้ไปดูข้อมูลวิจัยเพิ่มเติม

المصدر نفسه สิ่งที่มาจากแหล่งที่มาเดียวกัน

المصادر السابقة สิ่งที่มาจากแหล่งที่มาก่อนหน้านี้

المرجع نفسه สิ่งที่มาจากแหล่งอ้างอิงเดียวกัน

الله رحمه (กล่าวพร)ให้อัลลอฮทรงเมตตาต่อเขาผู้นั้น

ط ตีพิมพ์

ج ส่วนที่

مج เล่ม

ص หน้า

م.ق ก่อนคริสตกาล

م ใช้กำกับปี ค.ศ.

ه ใช้กำกับปี ฮ.ศ.

๒ ใช้กำกับปี พ.ศ.

๓ จนถึงที่สุด

= ข้อมูลที่ต่อเนื่องกันระหว่างสองหน้าในแถบด้านล่างของงานวิจัย

บทที่สอง : การเปรียบเทียบระหว่างการตีพิมพ์ด้วยอัลมะฆูรและการตีพิมพ์ด้วยอัลเราะยู

งานวิจัยที่หนึ่ง : การเปรียบเทียบระหว่างคำนิยามของทั้งสองหลักการ

งานวิจัยที่สอง : การเปรียบเทียบถึงช่วงเวลากำเนิดของหลักการทั้งสอง

งานวิจัยที่สาม : การเปรียบเทียบรูปแบบชนิดของสองหลักการนี้

งานวิจัยที่สี่ : การเปรียบเทียบระหว่างกฎเกณฑ์และหลักการของทั้งสองหลักนี้

งานวิจัยที่ห้า : การกล่าวถึงรายชื่อนักตีพิมพ์ที่มีชื่อเสียงที่สุดสำหรับงานตีพิมพ์ ด้วยอัลมะฆูร และตำราที่สำคัญๆของพวกเขา และการกล่าวถึงรายชื่อนักตีพิมพ์ด้วยอัลเราะยูที่มีชื่อเสียงที่สุดและตำรา ตีพิมพ์ ที่สำคัญๆของพวกเขา

และบทสรุปของบทที่สองมีดังต่อไปนี้ :

๒.๑- การอธิบายอัลกรุอานนั้นมีหลายประเภท ขึ้นอยู่กับว่าประเภทไหนที่ตกทอดมาถึงมือเรา ซึ่งอาจจะเป็นแบบที่อธิบายด้วยอัลลาฮ์ หรือไม่ก็ด้วยอัลอิจติฮาด

๒.๒- คำนิยามของการอธิบายด้วยอัลมะฆูร : คือการอธิบายอัลกรุอานด้วยอัลกรุอานเอง หรือไม่ก็ อธิบายจากสิ่งที่ท่านนบีได้อธิบายหรือแสดงไว้ก่อนแล้ว หรือจากสิ่งที่บรรดาศอฮาบัตและอัคราบี้อิได้ถ่ายทอดกันมาเพื่อบรรยายอัลกรุอาน

๒.๓- คำนิยามของการอธิบายด้วยอัลเราะยู : คือการพยายามอย่างเต็มความสามารถ เพื่ออธิบายอัลกรุอาน หลังจากที่มืองค์ประกอบสำคัญในการตีพิมพ์อย่างครบถ้วน ครบทุกเงื่อนไขแล้ว เช่น การเข้าใจในสำนวนพูดของชาวอาหรับ และรู้สึกถึงเทคนิคการใช้ภาษาแบบต่างๆของพวกเขา และการได้ศึกษาถ้อยคำในอัลกรุอานโดยการฟังพาสำนวนโวหาร บทกวีโบราณจากสมัยยาฮียะห์ มีความรู้ด้านอัสบาบุนนุซูล และมีความรู้ด้าน อัลนาสิค และ อัลมันซูก และเงื่อนไขอื่นๆที่นอกเหนือจากที่ได้กล่าวมานี้

๒.๔- กฎระเบียบของการอธิบายด้วยอัลมะซูรนั้นใช้หลักเกณฑ์เดียวกันกับอิลมุลฮาดิษ

๒.๕- การอธิบายด้วยอรรเราะฮูนั้น ถ้าไม่ออกมาดีน่าชื่นชม ก็จะออกมาในทางที่ไม่ดีและเป็นที่น่ารังเกียจ ซึ่งที่จะออกมาดีได้ก็ต้องทำตามเงื่อนไขของการอธิบายด้วยวิธีนี้ทุกประการ คือต้องแตกฉานเรื่องภาษาอาหรับ มีความรู้ด้านอูลุมุลกุรอาน และความรู้ด้านอูศูลฟิฮฺ และรู้หลักเกณฑ์การใช้วิจารณ์ญาณทัศนะคติ และด้วยการวิเคราะห์ที่ถูกต้องสมบูรณ์ในทุกด้านทุกประเด็น ส่วนการอธิบายด้วยอรรเราะฮูที่ได้ผลออกมาในทางที่ไม่ดีนั้นเกิดจากที่ขาดหลักเกณฑ์และกฎระเบียบเหล่านั้นไป

๒.๖- นักอธิบายด้วยอัลมะซูรคนสำคัญ : อัตฏอบารีย์ , อิบน์กุษัยร , และ อัศซาฮูญีย์ ในตำราอัด ดุรรัมมันซูรของท่าน

๒.๗- นักอธิบายด้วยอรรเราะฮูคนสำคัญที่ผลงานออกมาดีน่าชื่นชม : อรรรอซีย์ , อัลบัยฎอวีย์ และอบูฮัยยาน อัลอันดาลูซีย์

๒.๘- นักอธิบายด้วยอัลมะซูรควบคู่กับอรรเราะฮู : อัลอ่าวาลูซีย์

บทที่สาม : ท่านอิหม่ามอัลบะฆะวะวีย์ และหลักการของท่านในตำรามะอะลิมุดตันซีล

และบทนี้ประกอบด้วยการศึกษาในห้าประเด็นดังต่อไปนี้ :

ประเด็นแรก : การศึกษาสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่โดยทั่วไปในยุคสมัยของท่านอิหม่ามอัลบะฆะวะวีย์

ประเด็นที่สอง : การศึกษาชีวประวัติของท่านอิหม่ามอัลบะฆะวะวีย์

ประเด็นที่สาม : การศึกษาตำราผลงานการตีพิมพ์ของท่านอิหม่ามอัลบะฆะวะวีย์ คือ "มะอะลิมุดตันซีล"

ประเด็นที่สี่ : การศึกษาถึงแนวทางหลักการและระเบียบวิธีของอิหม่ามอัลบะฆะวะวีย์ที่ใช้กับตำราตีพิมพ์ "มะอะลิมุดตันซีล" ของท่าน

ประเด็นที่ห้า : การศึกษาประเมินตำรา “มะอาลิมุดตันซิล”

บทสรุปของบทที่สามมีดังต่อไปนี้ :

๓.๑- ท่านอิหม่ามอัลบะฆะวะรียันั้นคือ บุคคลที่เป็นที่รู้จักในนามนักปราชญ์ผู้รู้มัซฮับฮาฟีอี้อีกท่านหนึ่งในยุคอิญเราะห์ศักราชที่ห้า ซึ่งเป็นยุคสมัยที่ศาสตร์ความรู้ด้านต่างๆเฟื่องฟูมาก และการเขียนการแต่งหนังสือตำราต่างๆก็ขยายเป็นวงกว้างในยุคนี้

๓.๒- ตำรามะอาลิมุดตันซิลถือได้ว่าเป็นตำราที่ย่อมาจากตำราตัฟซีร์ของอัลชะลาบี จึงไม่พ้นที่จะมีหลายๆชาติซึ่งเป็นฮาดิษะมาฎูอ์ และเรื่องเล่าอิสรออียิยะห์ ที่ขัดแย้งกับหลักศรัทธาของอิสลามอยู่ด้วย

๓.๓- ถึงกระนั้นก็ตามการที่มีอะไรที่สมควรถูกตำหนิตัดสินใจเข้าไปอยู่ในตำรานั้น แต่มันก็ไม่ได้เป็นการบั่นทอนคุณค่าของตำรานี้ลงไปได้เลยแม้แต่น้อย เพราะตำรามะอาลิมุดตันซิลนี้ได้เข้าไปยึดอยู่ในหัวใจของบรรดานักศึกษานักแสวงหาความรู้ส่วนใหญ่กันอย่างเนืองแน่น และได้ถือกันว่าตำรานี้เป็นตำราที่สำคัญที่สุดเล่มหนึ่งของตำราอรรถาธิบายอัลกุรอานด้วยอัลมะซุร และเป็นที่อ้างอิงสำคัญที่จะขาดไปไม่ได้ตราบจนทุกวันนี้

บทที่สี่ : ท่านอิหม่าม อิบน์อาติล อัลติฆกี และตำราตัฟซีร์อัลลุบบ ฟิอุลุมิลกิตาบของท่าน

บทที่สี่นี้ประกอบไปด้วยการศึกษาในห้าประเด็นดังต่อไปนี้ :

ประเด็นแรก : การศึกษาสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่โดยทั่วไปในสมัยของท่านอิหม่ามอิบน์อาติล อัลติฆกี

ประเด็นที่สอง : การศึกษาชีวประวัติของท่านอิหม่ามอิบน์อาติล อัลติฆกี

ประเด็นที่สาม : การศึกษาตำราตัฟซีร์ของท่านอิหม่ามอิบน์อาติล อัลติฆกี คือตำราอัลลุบบ ฟิอุลุมิลกิตาบ

ประเด็นที่สี่ : การศึกษาถึงแนวทางหลักการและระเบียบวิธีของอิหม่ามอิบน์อาติล อัลติฆกีที่ใช้เขียนตำราตัฟซีร์ “อัลลุบบ ฟิอุลุมิลกิตาบ” ของท่าน

ประเด็นที่ห้า : การศึกษาประเมินตำรา “อัลลุบบ ฟิอุลุมิลกิตาบ”

และบทสรุปของบทที่มีดังต่อไปนี้ :

๔.๑- อิบนูอาดิล อัลติมชกี๊ เกิดในยุคสมัยอัลมะมาลีค ที่เฟื่องฟูด้านการศึกษาวิชาความรู้แขนงต่างๆ แม้ความขัดแย้งในสังคมมีอยู่มาก ณ ตอนนั้น ซึ่งผู้คนจะให้ความสำคัญกับบรรดาเหล่านักปราชญ์และผู้รู้เป็นอย่างมาก เพียงเพราะโหยหาความรู้ โดยสถานศึกษาโรงเรียนได้เปิดขึ้นมามากมายหลายแห่ง และมีวงเสวนาบรรยายความรู้ตั้งขึ้นมาทั่วมุมเมือง และการอภิปรายวิชาการก็ถูกจัดขึ้นอยู่เนืองๆ การจัดเก็บและรวบรวมข้อมูล การประพันธ์เขียนแต่งหนังสือและตำรา ก็แพร่หลายเช่นกัน

๔.๒- อิบนูอาดิล อัลติมชกี๊นั้น ท่านยึดแนวทางของมัซฮับฮัมบาลี เป็นคนที่มีแนวศรัทธาของสุนหนี่ คอยปกป้องหลักการของชาวสุนนะห์วัลยะมาอะหฺให้รอดพ้นจากเรื่องการเมืองในยุคนั้น และให้ไกลจากสิ่งที่ทำให้ผู้คนหันเหไปจากการแสวงหาความรู้และการเขียนแต่งตำรา

๔.๓- ตำราตัฟซีร อัลลุบบา ฟิอุลุมิลกิตาบ เน้นหลักการผสมผสานระหว่างการอธิบายด้วยอัลมะซุรกับการอธิบายด้วยอัรเราะยฺยู เข้าด้วยกัน ซึ่งเราจะได้เห็นชัดเจนในหมวดที่ห้า เมื่อเอาหลักการของท่านมาเปรียบเทียบกับหลักการของท่านอิหม่ามอัลบะฆะวะวียฺด้วยตำรามะอาลิมุดตันซีล

๔.๔- สำหรับตำราตัฟซีรของท่านอิบนูอาดิล อัลติมชกี๊ (อัลลุบบา ฟิอุลุมิลกิตาบ) อ้างอิงมาจากแหล่งที่มาโดยตรงและแหล่งที่มาทางอ้อม แต่ที่สำคัญที่สุดตรงนี้เป็นตำราที่มาจากแหล่งโดยตรงคือ ตำราตัฟซีรของอัลบะฆะวะวียฺ ฟิลมะซุร และตัฟซีรของอัลรอซียฺ และอัลซามีน อัลฮาลาบียฺ ฟิลเราะยฺย

๔.๕ ตำราอัลลุบบา ฟิอุลุมิลกิตาบได้รับการยอมรับในหมู่นักศึกษาและบรรดาหมู่คนที่แสวงหาความรู้ และได้มีการเรียนการสอนในหลักการและเนื้อหาตัฟซีรของตำรานี้ก็มีขึ้นมากมาย และตำราตัฟซีรของอิบนูอาดิลอัลติมชกี๊ ก็ยังคงเป็นที่หมายตาของหมู่นักศึกษาผู้แสวงหาความรู้มาตลอด โดยเฉพาะสำหรับการอธิบาย ซึ่งเป็นแหล่งอ้างอิงสำคัญที่ทุกคนมักเอาไปใช้กันเมื่อต้องเกี่ยวข้องกับงานตัฟซีร

บทที่ห้า : การเปรียบเทียบระหว่างมุฬษีรทั้งสองคนในการทำการอธิบาย (ตำราอะลิมุดัน ซีลของอัลบะฆะวะวีย์ และตำราอัลลูบาบ ฟิอูลุมลิกตาบของอิบนุอาดีล อัลดีมชกี)

ในบทที่ห้านี้ได้ทำการศึกษาในเก้าประเด็นดังต่อไปนี้ :

ประเด็นแรก : การศึกษาเปรียบเทียบแหล่งที่มาของตำราตฟซีรของทั้งสองท่าน และอิทธิพลของแหล่งอ้างอิงและแหล่งที่มาที่มีต่อบุคคลทั้งสอง

ประเด็นที่สอง : การศึกษาเปรียบเทียบการตฟซีรด้วยอัลมะฆูรและการตฟซีรด้วยอรระยะยูของทั้งสองอิหม่าม

ประเด็นที่สาม : จุดยืนของทั้งสองอิหม่ามในศาสตร์สองวิชา วิชาภาษาอาหรับกับวิชาอัลบะลาฆะฮ์ และการใช้ศาสตร์ทั้งสองนี้ในการเขียนตำราตฟซีรของพวกเขา

ประเด็นที่สี่ : ธิวาทของทั้งสองท่านในเรื่องของกีรออาต และระดับความสำคัญในการใช้มันเป็นหลักอ้างอิง

ประเด็นที่ห้า : การศึกษาเปรียบเทียบการใช้หลักศาสนบัญญัติระหว่างมุฬษีรทั้งสองท่าน

ประเด็นที่หก : จุดยืนของทั้งสองท่านที่มีต่อเรื่องเล่าฮิสรออิลียะห์

ประเด็นที่เจ็ด : สิ่งที่ทั้งสองท่านทำเมื่อได้พบเจอกับฮาดิษมาฏูอะห์

ประเด็นที่แปด : การให้ความสำคัญเป็นพิเศษในวิชาอุลุมลกรอานต่องานตฟซีรของทั้งสองท่าน

ประเด็นที่เก้า : จุดยืนของทั้งสองท่านต่อประเด็นปัญหาที่เกิดจากวิชาอิลุมลกาลาม

และบทสรุปของบทที่ห้ามีดังต่อไปนี้ :

๕.๑- ความโดดเด่นในหลักการตฟซีรของท่านอิหม่ามอัลบะฆะวะวีย์คือการตฟซีรด้วยการใช้อัลมะฆูร และแหล่งอ้างอิงและที่มาของการตฟซีรนี้ก็มาจากบรรดาอิหม่ามรุ่นชะลัฟทั้งหลาย และคนที่สำคัญที่สุดในนั้นก็คืออิบนุอับบาส เนื่องจากสิ่งที่ท่านได้รายงานไว้นั้นล้วนสืบทอดมาจากบรรดา คณาจารย์ของท่านด้วยอัลสะนัต์ที่ยั่งยืนถึงกันได้หมด

๕.๒- และความโดดเด่นของหลักตีฟิรของท่านอิหม่ามอิบนุอาติล อัลดิมชกีย ก็คือด้วยการยึดใช้ความรู้จากบรรดานักอรรถาธิบายที่พยายามผนวกระหว่างการอรรถาธิบายด้วยอัลมะซูรและการอรรถาธิบายด้วยอัลเราะยูเข้าด้วยกัน ซึ่งท่านจะไม่เริ่มการตีฟิรด้วยอัลเราะยูเลยทันทีจนกว่าจะแน่ใจว่าได้นำเอาในส่วนของตีฟิรด้วยอัลมะซูรมาศึกษาดูจนหมดถ้วนแล้วเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อรักษาระเบียบลำดับความสำคัญก่อนหลังนั่นเอง คือ เริ่มด้วยตีฟิรอัลกุรอานด้วยอัลกุรอานเอง จากนั้นก็ตีฟิรอัลกุรอานด้วยอัลสุนนะห์ ต่อด้วยตีฟิรอัลกุรอานด้วยคำกล่าวสอนของบรรดาอัลศอฮาบี ต่อด้วยบรรยายอัลกุรอานด้วยคำกล่าวสอนของบรรดาอัลตาบีอื่น และแหล่งอ้างอิงสำคัญของตำราอัลลูปาบ ฟิอูลุมลิกิตาบก็คือตำรามะอาลิมุตตันซีลของอัลบะฆะวะวีย์ และมะฟาตีฮุซซัยบของอัลฟิครุอัลรอซี และอัลซามีนอัลฮะลาบี

๕.๓- ท่านอิหม่ามอิบนุอาติล อัลดิมชกียได้ให้ความสำคัญกับการตีฟิรด้วยอัลเราะยูต่ออายะห์ต่างๆที่เป็นอายะห์อัลเกานียะห์ และกับประเด็นปัญหาอัลอูคูลียะห์ และการตีฟิรในประเด็นเฉพาะด้าน มากกว่าท่านอิหม่ามอัลบะฆะวะวีย์

๕.๔- อิหม่ามทั้งสองท่านต่างก็ให้ความสำคัญอันดับแรกกับสิ่งที่เกี่ยวข้องทางด้านภาษาและด้านวาทศิลป์ (อัลบะลาฆะวะห์) ทว่าท่านอิหม่ามอิบนุอาติลได้ทำการขยายความในประเด็นด้านนี้มากกว่าท่านอิหม่ามอัลบะฆะวะวีย์

๕.๕- ในประเด็นแนวการอ่านอัลกุรอาน (อัลกิรออาต) ท่านอิหม่ามอัลบะฆะวะวีย์นั้นใช้เฉพาะกิรออะห์ที่ถูกต้องมีสายรายงานถึงต้นกำเนิดเท่านั้น ส่วนท่านอิหม่ามอิบนุอาติลอัลดิมชกียนั้น ได้รวบรวมเอาทุก กิรออะห์มาใช้ หมายรวมถึงการอ่านที่เป็นอัลซาซะห์ด้วย นั่นเพราะท่านต้องการชี้แนวการอ่านให้เห็นและเพื่อเอื้อรอบอัลกุรอานด้วย

๕.๖- อิหม่ามทั้งสองท่านได้พิจารณาตัดสินบทบัญญัติของศาสนา (อัลอะฮกามอัลฟิกฮียะห์) ไว้ด้วย จะเห็นว่าท่านอิหม่ามอัลบะฆะวะวีย์ถ่อมซฮับฟาอีย์ จึงมักจะเห็นชอบกับการตัดสินในแนวของมัซฮับนี้ แต่ก็ไม่ใช่แบบตะฮัสซุบ ส่วนอิหม่ามอิบนุอาติลอัลดิมชกียนั้นก็ได้แค่ทำการยกคำตัดสินหรือทรรศนะของหลายๆมัซฮับมาเทียบและมักจะพอใจกับความเห็นหรือทรรศนะของอัลญุมฮูรเป็นหลัก

๕.๗- ตำรามะอาลิมุตตันซีล และตำราอัลลูปาบ ฟิอูลุมลิกิตาบ ต่างก็ไม่ได้รอดพ้นจากการใช้เรื่องที่เป็นอิสรออิลียะห์ และหลายๆชาติขที่ เป็นเมฆาฏูมานำเสนอ สิ่งที่แตกต่างตรงนี้ก็คือ ท่านอิหม่าม

อัลบะเขาะวีย์นำมาใช้โดยที่ไม่ได้เหลียวแลหรือให้ข้อสังเกตหรือเตือนการใดๆ ตรงกันข้ามกับท่านอิหม่ามอิบนุอาติลอัลดีมชกี๊ที่จะคอยหักล้างเรื่องราวอิสรออีลียะห์และฮาดีษๆมาฏูอ์เหล่านั้นด้วยการยกหลักฐานที่เห็นและสัมผัสได้ และด้วยเหตุและผลจากสติปัญญาและทรศนะที่ถูกที่ควรที่เป็นสัจธรรม

๕.๘- ท่านอิหม่ามอัลบะเขาะวีย์และอิบนุอาติลอัลดีมชกี๊ ต่างก็ให้ความสำคัญกับประเด็นต่างๆ ของ อุลุมุลกุรอานในเรื่องอัลนาสิกและอัลมันสูค และอัสบาบุนนุซูล และในส่วนของอายะห์ต่างๆ ที่เป็นอัลมูยัมกับอายะห์ต่างๆที่เป็นอัลมุตะซาบิห์

๕.๙- อิหม่ามทั้งสองท่านนับถือแนวศรัทธาแบบอะห์ลิสซุนนะห์วัลญะมาอะห์ เพียงแต่ท่านอิหม่ามอัลบะเขาะวีย์นั้นเดินตามรอยหลักการของชาวสะลัฟ ในส่วนของประเด็นปัญหาจากอายะห์ๆที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของเอกองค์อัลลอฮ์ ส่วนท่านอิหม่ามอิบนุอาติลเดินไปในอีกทางหนึ่งที่ต่างจากนั้น

บทที่หก : สรุปผลงานวิจัย

ประกอบด้วย ผลวิจัย , การอภิปรายผลวิจัยการศึกษา , ข้อเสนอแนะต่างๆ

และหลังจากที่ได้รวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกันหัวข้อของงานวิจัยแล้วนั้น ก็ถึงคราวของการเรียบเรียงข้อมูลเหล่านั้นแยกออกเป็นส่วนต่างๆ ตามชนิดงานวิจัยในหัวข้อย่อยต่างๆ ตามแผนงานวิจัยที่ได้เตรียมไว้

ต่อด้วยช่วงของการศึกษาข้อความเหล่านั้นในแต่ละส่วน และทำการเปรียบเทียบระหว่างหลักการของอิหม่ามอัลบะเขาะวีย์กับอิหม่ามอิบนุอาติลอัลดีมชกี๊ ตามหัวข้อที่ได้จัดเตรียมเอาไว้ในบทที่ห้าของงานวิจัย และหลังจากการศึกษาเปรียบเทียบเรียบร้อยแล้วนั้น ผู้วิจัยก็ได้ทำการจัดแจงผลการศึกษาวิจัยดังกล่าวให้เป็นไปในรูปแบบดังต่อไปนี้

๖.๑ : ในด้านที่เกี่ยวข้องกับบทที่สอง : การเปรียบเทียบระหว่างการตีฟชีรด้วยอัลมะซูรและการตีฟชีรด้วยอรัเราะฮ์

แท้จริงแล้วการตีฟชีรนั้นมีรูปแบบที่หลากหลาย แล้วแต่ชนิดการเข้าถึงของแต่ละคน ซึ่งอาจจะเป็นตีฟชีรด้วยอัลมะซูรหรือไม่ก็ตีฟชีรด้วยอัลอิจติฮาด ซึ่งตีฟชีรด้วยอัลมะซูรนั้นก็คือ การ

อรรถาธิบายอัลกุรอานด้วยอัลกุรอานเอง หรือด้วยสิ่งที่ท่านนบีมุฮัมมัด(ซล.)ได้ตีฟซีรเอาไว้ หรือสิ่งที่บรรดาคอฮาบัตได้นำมาบอกแก่เรา หรืออัคราบินได้บอกไว้เพื่อชี้แจงในสิ่งที่อัลกุรอานได้กล่าวไว้ และระเบียบการและกฎระเบียบของตีฟซีรด้วยอัลมะซูร์ก็คือหลักและกฎระเบียบเดียวกันกับอิลมุลชะดีษ ส่วนผู้ที่เป็นบุคคลสำคัญในส่วนของการตีฟซีรด้วยอัลมะซูร์ก็คือ : อัลฎอบารี , อิบनुกาซีร , และอัลซายูตี จากตำราอัลตุรุลมันซูร์ของเขา ส่วนการตีฟซีรด้วยอัลอิจติฮาดนั้นถูกเรียกแทนด้วยคำว่า การตีฟซีรด้วยอัลเราะฮู และนิยามหรือคำจำกัดความของมันก็คือการทุมุทอย่างเต็มที่ในการอรรถาธิบายอัลกุรอานหลังจากที่ได้เตรียมเงื่อนไขที่ต้องการได้อย่างครบถ้วนแล้ว เช่น การรอบรู้ในวิชาภาษาที่ชาวอาหรับใช้และรูปแบบการใช้ภาษาในแบบต่างๆ ของพวกเขา และการศึกษาในถ้อยคำสำนวนของอัลกุรอาน ด้วยการฟังพากวีนิพนธ์อาหรับสมัยยุคญาฮิลียะฮ์ในการชี้ความหมาย และการยึดเอาอัสบานุนุซุลเป็นหลัก และความรู้ความเข้าใจในอัลนาซิคและอัลมันซูกและอื่น ๆ

การตีฟซีรด้วยอัรเราะฮูนั้นก็อาจจะเป็นไปได้ว่าออกมาเป็นที่น่าประทับใจน่าชื่นชมยกย่อง ซึ่งก็เป็นผลมาจากเงื่อนไขที่ถูกเตรียมไว้ได้อย่างถูกต้องครบถ้วน เช่น การมีความรู้รอบด้านต่อเรื่องภาษาชาวอาหรับ และอุลุมุลกุรอานและอุซูลฟิกีฮ์ และเครื่องมือเครื่องมืออื่น ๆ ที่ใช้ในการจัดการและอิจติฮาด

ส่วนการตีฟซีรด้วยอัรเราะฮูที่ออกมาแย้ เป็นที่น่ารังเกียจนั้น คืออาจจะขาดเงื่อนไขเหล่านั้นและขาดระเบียบที่จำเป็นต้องมีไป และนักตีฟซีรด้วยอัลเราะฮูที่ดีที่เป็นบุคคลสำคัญๆ ก็เช่น อัลรอซีฮ์ , อัลบัยฎอวีฮ์ และอบูฮัยยานอัลอันดะลุซี นอกจากนั้นก็ยังมีนักตีฟซีรหลายคนที่ยึดเอาทั้งสองหลักการมาใช้ในการตีฟซีรที่ออกมาแย้ยกย่อง หนึ่งในนั้นก็คือ อัลฮาลุวซีฮ์

๖.๒ : ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทที่สาม : ท่านอิหม่ามบะฆะวะวีย์และหลักการตีฟซีรของท่านในตำรามะอาลิมุดตันซีล

ท่านอิหม่ามอัลบะฆะวะวีย์นับได้ว่าเป็นปราชญ์ สายอิหม่ามอัลซาฟีฮ์ที่สำคัญคนหนึ่งในช่วงปีฮศ.500 ที่เป็นช่วงเฟื่องฟูของศาสตร์ด้านต่างๆ และการแต่งเขียนประพันธ์ตำราต่างๆ ก็เกิดขึ้นอย่างแพร่หลายและต้นตอที่สุดยุคหนึ่ง และตำรามะอาลิมุดตันซีลก็เป็นตำราที่นับว่าเป็นตำราที่ย่อมาจากตำราตีฟซีรของอัลชะลาบีฮ์ซึ่งก็ย่อมมีอัลชะดีษที่เป็นชะดีษปลอม และเรื่องเล่าอิสรออียียาตอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ปนอยู่ด้วย ซึ่งล้วนก็เป็นที่น่าตกใจ เพราะมันค้านกับอะกิดะฮ์ที่แท้จริงของศาสนาอิสลาม

๖.๓ : ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทที่สี่ : ท่านอิหม่ามอิบนุอาติลอัลติมิซกี กับตำราตีฟซีร์อัลลูباب ฟิอุลลูมิลิกิตาบ

ท่านอิหม่ามอิบนุอาติลอัลติมิซกีท่านนี้ เดิบทมาในยุคของ อัลมะมาลิก ที่รุ่งเรืองเฟื่องฟูในด้านความรู้และวิชาการ แม้จะมีความขัดแย้งเกิดขึ้นในสังคมเวลานั้น แต่ในด้านการศึกษาให้ความสำคัญกับนักปราชญ์ ผู้รู้ นักวิชาการแล้ว สังคมกลับให้ความสำคัญและให้การดูแลเป็นอย่างมาก โดยสถาบันการศึกษามากมาย ได้ถูกสร้างขึ้นหลายแห่ง และวงเสวนาให้ความรู้ด้านวิชาการก็มีมากมาย การอภิปรายก็เกิดขึ้นอยู่บ่อย ๆ เช่นเดียวกับการประพันธ์งานเขียนตำรา การเก็บรวบรวมข้อมูลวิชาการก็เป็นไปอย่างกว้างขวาง ซึ่งท่านอิหม่ามอิบนุอาติลในช่วงนั้นก็ถ่อมฮับ อัลฮัมบาลีย์ที่เป็นอะกิดะห์แนวสุนนะห์อยู่แล้ว ซึ่งท่านจะคอยเป็นผู้ปกป้องอะกิดะห์นี้ตลอดมา โดยตั้งตัวอยู่ห่างจากเรื่องการเมืองและเรื่องอื่นๆ ที่ทำให้ท่านจะพลอยเสื่อมเสียด้านวิชาการและการเขียนตำราไปด้วย

สำหรับตีฟซีร์ของท่าน (ตำราอัลลูباب ฟิอุลลูมิลิกิตาบ) มีทั้งจากแหล่งอ้างอิงโดยตรงและที่ไม่ใช่แหล่งอ้างอิงโดยตรง สำหรับที่มาจากแหล่งโดยตรงก็คือตำราตีฟซีร์ด้วยอัลมะซุรของอัลบะฆะเวีย และตำราตีฟซีร์ของอัลรอซีย์ และของอัลชะมิน อัลอะลาบีย์ ที่ตีฟซีร์ด้วยอรัเราะยู ซึ่งตำรา(อัลลูباب ฟิอุลลูมิลิกิตาบ) นี้ได้รับการตอบรับที่ดีจากนักวิชาการ นักศึกษาทั่วไป และถูกเอาไปใช้ศึกษาในหลักการตีฟซีร์ของท่านอย่างมากมาย

๖.๔ : ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทที่ห้า : การเปรียบเทียบระหว่างมุฟัสซีร์ทั้งสองท่านระหว่างตำรา (มะอาลิมุดดีนซีล และ อัลลูباب ฟิ อุลลูมิลิกิตาบ)

ความยอดเยี่ยมของหลักการอิหม่ามอัลบะฆะเวียขึ้นอยู่กับที่การตีฟซีร์อัลกุรอานด้วยการใช้อัลมะซุรและแหล่งอ้างอิงของตำราตีฟซีร์ของท่าน ก็คืออ้างอิงจากบรรดาอุลามาห์ยุคแรกๆ ที่สำคัญๆ เช่น อิบนุอับบาส (รฎ.) นั้นเพราะสายรายงานจากท่านที่รายงานอย่างต่อเนื่องไม่ขาดตอน จากบุคคลหนึ่งไปสู่อีกบุคคลหนึ่งเป็นไปอย่างน่าเชื่อถือ ซึ่งก็ได้พบอีกว่าในตำราตีฟซีร์ของท่านนั้นจะให้ความสำคัญกับประเด็นอายะห์อัลแกนียะห์ และประเด็นอุซูลียะห์ และตีฟซีร์อัลมาฏอียี และเช่นเดียวกับประเด็นด้านภาษาและวาทศิลป์ แต่ถึงแม้กระนั้นท่านอิหม่ามอัลบะฆะเวียก็ไม่ได้ขยายความในประเด็นที่กล่าวมานั้นแต่อย่างใด อย่างที่ท่านอิหม่ามอิบนุอาติลอัลติมิซกีได้กระทำลงไป โดยท่านอิหม่ามอัลบะฆะเวียทำแค่การใช้กรออาตที่ถูกต้องตามหลัก ในส่วนของอายาตอัลอะห์กาม ท่านก็โน้มไปทางเดียวกับมัซฮับอัลชาฟีอียี แต่ก็ไม่ได้ถึงขั้นกับฝักใฝ่คลั่งไคล้แบบอะฮ์ลุลบัยต์ และในตีฟซีร์ของท่านยังเจออีกว่าท่านให้ความสำคัญอย่างมากต่ออัสบาบุนนุซูล และอัลนาซิกและอัลมันซุค

และอัลมุฮัมมัดและอัลมุตะซาบิฮ และเรื่องสุดท้ายคืออะกิตะห์ ซึ่งท่านอิหม่ามอัลบะฆะาะวีเย์ถีมัซฮับ ซุนนี โดยท่านจะนำความเชื่อของอะห์ลิลซุนนะห์วัลญะมาอะห์ มากกล่าวอ้างโดยพยายามไม่ให้ กระทบกับผู้เห็นต่างในประเด็นปัญหาด้านความเชื่อนี้

ทว่าท่านอิหม่ามอิบนุอาดิลอัลดิมชกี๊ ท่านเป็นผู้หนึ่งที่เป็นผู้รวบรวมเอาการตีฟซีรด้วยอัลมะซูร และการตีฟซีรด้วยอรัเราะยูเข้าด้วยกัน ซึ่งจะไม่ทำการก้าวล่วงไปตีฟซีรด้วยอรัเราะยูเด็ดขาด นอกจากได้ตรวจสอบจากตีฟซีรด้วยอัลมะซูรเรียบร้อยแล้วเท่านั้น เพื่อเป็นการรักษาลำดับ ความสำคัญในหลักการที่ตีฟซีรด้วยอัลมะซูรต้องมาก่อนเสมอ ตามลำดับ อัลกุรอานด้วยอัลกุรอาน , อัลกุรอานด้วยอัลซุนนะห์ ,

อัลกุรอานด้วยคำกล่าวของอัลศอฮาบะห์ และ อัลกุรอานด้วยคำกล่าวของอัครทูตอื่น ซึ่งแหล่งอ้างอิง สำคัญของตำราตีฟซีรอัลลุลูบ ฟือลุมิลิกิตาบนั้นคือ ตำรามะอาลิมุดตันซิลของอิหม่ามอัลบะฆะาะวีเย์ , มะฟาติฮุสซอຍบี่ ของฟัครุอัลรอซียี และของอัลชะมีนอัลชะลาบียี โดยท่านอิหม่ามอิบนุอาดิลนั้นจะ ขยายความเพิ่มเติม ชุดค้นในส่วนของอายาตอัลเกานียะห์ มากกว่าที่ท่านอิหม่ามอัลบะฆะาะวีเย์ทำ ในตีฟซีรของท่านเช่นเดียวกับประเด็นอัลอูคูลียะห์ และการตีฟซีรแบบเฉพาะด้าน และกับประเด็น ด้านภาษาและวาทศิลป์ก็เช่นกัน ท่านอิหม่ามอิบนุอาดิลมักจะทำเอาบทกวีอาหรับ มาใช้เป็นหลักฐาน และบ่งชี้ถึงการใช้คำพูดและทรรศนะของนักวิชาการด้านบทกวีภาษาอาหรับมาเป็นข้ออ้างอิง และใน ด้านของกิริออาตนั้น ท่านก็ได้รวบรวมเอาทุกกิริออาตมาใช้รวมถึงกิริออาตที่ผิดปกติ (ชาชะห์) ก็ นำมาใช้ด้วย

ในส่วนของอายาตอัลอะห์กาม ท่านก็จะนำเอาคำกล่าวจากทรรศนะของมัซฮับต่างๆมาเสนอ และจะ พึงพอใจในทรรศนะของอัลญุมฮูรเป็นส่วนใหญ่ และท่านก็ยังให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับอัสบาบุณนุ ชูล และ อัลนาซิคและอัลมันซูก และอัลมุฮัมมัด และอัลมุตะซาบิฮ ซึ่งท่านอิหม่ามอิบนุอาดิลนั้นเป็นที่ รู้กันว่าเป็นผู้ที่ยึดถือความเชื่อแบบซุนนี และได้นำเอาความเชื่อของอะห์ลิลซุนนะห์วัลญะมาอะห์ มา เสนอและกล่าวอ้าง และมักจะทำการอภิปรายโต้แย้งกับผู้ที่มีความเชื่อแตกต่าง และหักล้างความเชื่อ ที่ผิดๆ ของพวกเขาไปด้วย

การอภิปรายและสรุปผล

สิ่งที่เห็นได้อย่างชัดเจนจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้คือ

๑. การตีพิมพ์ด้วยการใช้อัลมะซูรานั้น คือหัวใจหลักของการอธิบาย และไม่ควรก้าวไปสู่การตีพิมพ์ด้วยการใช้อัรระยูเต็ดซาด ตราบใดที่มีตีพิมพ์ด้วยอัลมะซูรออยู่ต่อหน้า
๒. การตีพิมพ์ด้วยการใช้อัรระยูเต็ดซาดที่จะออกมาดี เป็นที่ยกย่องน่าชื่นชมได้นั้นต้องมีเงื่อนไขและกฎระเบียบที่เหมาะสม ที่สำคัญๆ เช่น มีความชำนาญด้านภาษาอาหรับ , อัลอูศูล , อุลุมุลกุรอานและอื่น ๆ
๓. ศาสตร์วิชาด้านการตีพิมพ์นั้นเป็นวิชาความรู้ที่กว้างขวางมาก ไม่มีมีมนุษย์คนไหนที่จะรอบรู้ครอบคลุมได้ทั้งหมด แม้จะมีความสามารถพิเศษ มีพลังร่างกายสติปัญญาที่มากมายแข็งแรงเพียงใดก็ตาม เพราะวิชานี้เป็นศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับคัมภีร์อัลกุรอานของพระเจ้าโดยตรง ที่ไม่มีมนุษย์คนใดจะรอบรู้กว่าเอกองค์อัลลอฮ์ (ซบ.) ไปได้อีกแล้ว
๔. จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่จะก้าวเข้ามาเป็นผู้ศึกษาวิจัยเรื่องการอธิบายอัลกุรอาน ที่จะต้องเตรียมเครื่องมือในการตีพิมพ์ให้ครบทุกเงื่อนไข ตามที่นักอธิบายมีอาชีพได้จัดวางเอาไว้
๕. และจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ที่จะทำการศึกษาวิจัยจะต้องทำการศึกษารายละเอียดการตีพิมพ์ของนักอธิบายรุ่นก่อนๆ และตำรับตำราต่างๆที่เกี่ยวข้องด้านอุลุมุลกุรอานมาให้มากๆ เสียก่อน เพื่อที่จะได้ใช้ประโยชน์จากความรู้ของพวกเขา และประสบการณ์ที่พวกเขาได้หยิบยื่นมาให้เราแล้ว
๖. ท่านอิหม่ามอัลบะฆะวะวีย์และอิบนุอาดีลอัลดิมชกีได้ทิ้งมรดกอันล้ำค่าให้พวกเรา ซึ่งมรดกนั้นยังคงถูกเชิดชูโดยนักอธิบายอัลกุรอานมาโดยตลอดตราบนานทุกวันนี้ นั่นก็คือตำรามะอาลิมุดตันซีล และตำราอัลลู่บาบ ฟิอูลุมิลกิตาบ
๗. นักอธิบายอัลกุรอาน แบ่งออกได้เป็นสองจำพวก
 - (1)- นักอธิบายที่มุ่งมั่นพยายามขอตรวจสอบ พวกเขาจะมีแนวทางพาของพวกเขากในการตีพิมพ์ ดังเช่น ท่านอิหม่ามอัลญอบารีย์ , อัลซามัคซีรีย์ , อิบนุอาฎียะห์ และคนอื่นๆ และท่านอิหม่ามอัลบะฆะวะวีย์ก็ป็นหนึ่งในนั้นด้วย เพราะการที่ท่านมีแนวทางและวิธีการเฉพาะตัวของท่านในการตีพิมพ์กุรอานด้วยอัลมะซูรอ
 - (2)- นักตีพิมพ์ที่เลียนแบบ จดจำ รวบรวม นำความมาบอกต่อ ซึ่งผู้วิจัยได้พบว่า ท่านอิหม่ามอิบนุอาดีลนั้นอยู่ในจำพวกที่สองของนักตีพิมพ์ ทว่าตำราตีพิมพ์ อัลลู่บาบ ฟิอูลุมิลกิตาบของ

ท่านนั้นถูกจัดได้ว่าเป็นตำราตีพิมพ์ประเภทที่สามที่ได้รวมเอาหลักการตีพิมพ์ด้วยอัลมะซูร และตีพิมพ์ด้วยอรัเราะยูเข้าด้วยกันดังเช่น ตีพิมพ์ของอัลฮาลูวีย์

๘. อิหม่ามทั้งสองท่านเจอปัญหาเรื่องเล่าอิสรออีเลียต และอะดีษปลอมที่ถูกก๊อปปี้ขึ้นมาต่างๆ ด้วยกันทั้งคู่ ทว่าท่านอิหม่ามอิบนุอาดีลก็ได้ยกมาแสดงในตีพิมพ์ของท่านพร้อมๆ กับคำเตือนกำกับ และชี้แจงถึงความไม่น่าเชื่อถือ หรือ โทกหมดเท็จของมัน
๙. ความเป็นเอกลักษณ์ที่แตกต่างจากคนอื่นๆ ของทั้งสองตีพิมพ์อยู่ที่การให้ความสำคัญกับ ภาษาอาหรับ , ฟิกฮ , อุกูลุลฟิกฮ และประเด็นข้อถกเถียงเรื่องศิลาฟ และตีพิมพ์ของทั้งสองท่านก็ยังรวมเอาประเด็นอุลุมุลกูรฮานในการตีพิมพ์เฉพาะด้าน และตีพิมพ์อายาตอัลเกานียะห์ , อัลนาซิกและอัลมันซูก และอัลมุซกัม และอัลมุตซาบาบิ นอกจากนี้ว่าท่านอิหม่ามอิบนุอาดีล นั้น เป็นผู้ที่ย้ายความเพิ่มเติมเน้นย้ำนำเอาคำกล่าวหรือพรรณนะของนักตีพิมพ์คนอื่นๆ มาใช้ โดยเฉพาะจากท่านอิหม่ามอัลฟิครอ์ลอรอซี ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับอุสุลียะห์ และอะกิดะห์ และพรรณนะจากท่านอิหม่ามอัลซะฆะมีนอัลซะลาบี ในประเด็นด้านภาษา

อิหม่ามทั้งสองนั้นท่านนั้นเป็นอะห์ลิลซุนนะห์วัลญะมาอะห์ และสิ่งที่แตกต่างระหว่างทั้งสองท่านนั้นก็คือ ท่านอิหม่ามอัลซะฆะมีนได้เดินตามรอยแนวทางของชาวสะลัฟ ในประเด็น อายาตอัลศิฟาต แต่ท่านอิหม่ามอิบนุอาดีลได้แยกเดินไปอีกทาง โดยส่วนใหญ่จะทำการทะวิลอายะห์ อัลศิฟาต และมักจะทำการตอบโต้กับมัซฮับ อัลมุตะซิลิยะห์ และพวกอัลมุญญิอะห์ และอัลญิบรียะห์ ด้วยหลักฐาน และเหตุผล

และด้วยผลการวิจัยที่เห็นได้อย่างชัดเจนนี้จึงสามารถบ่งชี้ได้ถึงความสำคัญของการศึกษาถึง หลักการวิธีการของเหล่านักตีพิมพ์ทั้งหลาย ซึ่งการได้ศึกษามันบนความหลากหลายของวิธีการ แนวทางหรือ หลักการของแต่ละคนนั้น ให้ประโยชน์แก่เราเป็นอย่างมาก ซึ่งจะช่วยให้ผู้ศึกษาวิจัย มองเห็นถึงความเพียรพยายามของพวกเขาที่ได้ทุ่มเทไป และสามารถเรียนรู้ใช้ประโยชน์จาก ประสบการณ์ของพวกเขา ความละเอียดแม่นยำของพวกเขาในการคัดลอกข้อความต่างๆ ความสามารถของพวกเขาในการโต้แย้ง เพิ่มเติม แสดงความคิดเห็น และผู้วิจัยเองก็ได้เห็นว่าอิหม่าม ทั้งสองท่านนั้นมีประวัติการตีพิมพ์มาอย่างยาวนาน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความรอบรู้ความเชี่ยวชาญใน การศึกษาศาสตร์ทางด้านอุลุมุลกูรฮาน และตำราอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการตีพิมพ์มหาคัมภีร์ของอัลลฮอ (ซบ.) นี้

ข้อเสนอแนะของงานวิจัย :

ถึงนักศึกษาปัญญาชนโดยเฉพาะนักวิจัยด้านศาสตร์การอธิบายอัลกุรอาน และหลักการของนักตีฟซีร ที่อยู่ในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ และผู้ที่อยู่ในมหาวิทยาลัยอื่นๆ ในราชอาณาจักรไทย โดยรวม ข้าพเจ้าขอเสนอข้อเสนอแนะ หวังว่าเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้เข้าไปอยู่ในส่วนหนึ่งของหัวใจของทุกคน และในโสตประสาทของทุกคนบนหนทางแห่งการศึกษาวิจัยตีฟซีรและหลักการของนักตีฟซีร ดังต่อไปนี้ :

๑- จัดให้มีการเรียนการสอนด้านการเปรียบเทียบอย่างต่อเนื่องในเรื่องหลักการของนักตีฟซีรที่มีชื่อเสียง หลังจากที่ได้จัดหลักสูตร การตีฟซีรข้อความในอัลกุรอาน และข้อความในประเด็นอคุลียะห์ และอุลุมุลกุรอาน เพราะท่านนบีมุฮัมมัด (ซล.) ได้สั่งเสียแก่พวกเราโดยกล่าวไว้ว่า

تركت فيكم الثقلين ما ان تمسكتم بهما لن تضلوا كتاب الله وعترتي أهل بيتي

ซึ่งการเรียนการศึกษาอัลกุรอานและการตีฟซีรอัลกุรอานและหลักการของนักตีฟซีรทั้งหลาย และการศึกษาในศาสตร์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกันมันนั้นยังคงเป็นศาสตร์ที่ประเสริฐที่สุดตลอดมา ซึ่งเป็นไปไม่ได้เลยที่ประเด็นปัญหาในยุคสมัยนี้และยุคต่อไป ในด้านกฎหมายนิติศาสตร์อิสลาม จะถูกทำให้กระจ่างเข้าใจและนำไปประยุกต์ใช้ได้นั้นนอกจากเสียจากว่าจะได้ผ่านการตีแผ่ผ่านตัวบทอัลกุรอานและศึกษาวิจัยด้วยหลักเกณฑ์ของการตีฟซีรด้วยหลักฐานที่สืบทอดกันมา หรือไม่ก็ด้วยการใช้สติปัญญา ก่อนเท่านั้น

๒- ด้วยประการนี้จึงขอแนะนำว่าควรมีการศึกษาเฉพาะด้านในหลักการตีฟซีรอัลกุรอานนี้เพื่อเป็นแบบแผนในการใช้ข้อความ สติปัญญา ต่อการเข้าใจในคัมภีร์ของอัลลอฮ์

๓- ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าในระดับ ปริญาเอกจะได้นำเสนอวิทยานิพนธ์ในหัวข้อ

(*مناهج التفسير في مملكة تايلا ند*) หลักการในการอธิบายอัลกุรอานในราชอาณาจักรไทย

๔- หนึ่งในแนวทางหรือวิธีการในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาตีฟซีรในประเทศไทยโดยเฉพาะในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์คือ การสร้างหน่วยงานเฉพาะภายใต้ชื่อฝ่ายงานตีฟซีร (ฝ่ายงานอธิบาย) สำหรับนิสิตนักศึกษาปริญญาโท และผู้วิจัยขอเสนอให้หลักสูตรงานวิจัยนั้นสามารถทำ

การเรียนการสอนให้จบภายในหนึ่งภาคเรียนหรือสองภาคเรียน และหลักสูตรดังกล่าวนั้นควรเป็นไปในรูปแบบดังต่อไปนี้

- หลักสูตร : การอธิบายเชิงวิเคราะห์.(التفسير التحليلي)
- หลักสูตร : อุลุมุลกุรอานและอะญาซกุรอาน (علوم القرآن وإعجازه)
- หลักสูตร : การอธิบายอัลกุรอานเฉพาะด้าน (التفسير الموضوعي)
- หลักสูตร : หลักการตีฟซีร์ของนักตีฟซีร์ และทิศทางการตีฟซีร์ยุคใหม่
(مناهج المفسرين والاتجاهات المعاصرة)
- หลักสูตร : การอธิบายด้วยอัลมะซุร และการวิจารณ์การอธิบาย (التفسير بالمأثور ونقده)

นี่เป็นสิ่งที่กำลังความสามารถของข้าพเจ้าที่มีอยู่อย่างน้อยนิดในการพยายามทุ่มเทแรงกายมันสมอง เพื่อทำงานวิจัยนี้ ข้าพเจ้าขออัลลอฮ์ (ซบ.) ได้ตอบรับการทำงานนี้แม้จะด้อยความสามารถและความหละหลวมที่อาจจะมีในการทำงานครั้งนี้ และเป็นเสียดายสำหรับข้าพเจ้า และบิดามารดาของข้าพเจ้าได้ในวันที่กลับไปสู่พระองค์ (ซ.บ.) และขอให้งานนี้เป็นประโยชน์แก่มุสลิมทั้งมวล และขอให้เราเป็นส่วนหนึ่งในการรับใช้ศาสนาอันบริสุทธิ์นี้ และเป็นผู้พิทักษ์เขตซุคัมกีร์อัลกุรอานและซุนนะห์ของท่านรอซูล (ซล.) และให้เราเป็นผู้รับใช้ที่โปรดปรานเป็นที่พึงพอพระทัยของพระองค์อัลลอฮ์ (ซบ.) และขอให้ทุกส่วนของร่างกายเราได้ใช้งานอย่างสมบูรณ์แบบตลอดไป และทรงปกป้องรักษาชีวิตจิตใจ มันสมอง และศาสนาของเราให้คงอยู่ตลอดไป และจบท้ายด้วยคำสรรณูเสริญต่ออัลลอฮ์ผู้เป็น ผู้ปกครองสากลโลกและจักรวาล

อิหม่ามอัลบะเฆาะวีรีย์คือใคร

เขาคืออบูมุฮัมหมัด ผู้มีนามว่า อัลสุเซน บุตรมัสฮูด บุตรมุฮัมหมัด ที่รู้จักกันในนาม อัลฟิรออ อัลบะเฆาะวีรีย์ , นักนิติศาสตร์อิสลาม นับถือมัซฮับอัลชาฟีอี๊ยะ เป็นอัลมุฮัตดิษ เป็นอัลมุฟัสสิร ถูกสมญานามว่า เป็นผู้ฟื้นฟูสุนนะห์ และเสาหลักของศาสนา เรียนรู้วิชานิติศาสตร์อิสลามจากท่านผู้พิพากษา นามว่าสุเซน และได้ฟังชะดิษจากท่าน , ท่านอิหม่ามเป็นผู้ที่ความยำเกรงต่ออัลลอฮ์และเคร่งครัด(วะเราะฮ์)ในศาสนาและมีความสมถะ พอเพียง ถ้าท่านทำการสอนท่านจะอยู่ในความสะอาด (ต่อฮาระฮ์) ตลอดเวลา และเวลาทานอาหารก็จะไม่ทานสิ่งใดนอกจากขนมปังอย่างเดียว และเมื่อถูกตำหนิจากผู้อื่นในเรื่องการกินอย่างนั้น ท่านก็จะเพิ่มน้ำมันบางอย่างเพื่อกินกับขนมปัง ท่านได้จากโลกนี้ไปในเดือนเชาวาล ปี ฮศ.510 ที่เมืองมารวารุช ซึ่งอายุท่านก็นับได้ 80 กว่าปี และศพของท่านถูกฝังที่เดียวกับอาจารย์ผู้เป็นผู้พิพากษาของท่าน ณ.สุสานของเมือง อัตตอลิกอนี

อิหม่ามอิบนุอาดีล อัลดิมีซกี๊ยะคือใคร

เขาคือ อุมัร บุตรอาลี บุตรอาดีล อัลฮัมบาลี๊ยะ , อัลนูมานี๊ยะ,อัลดิมีซกี๊ยะ อบูฮัฟศ ได้รับสมญานามว่า ชิรอญุดดีน และที่ขนานนามว่า อัลฮัมบาลี๊ยะ นั้น เกิดขึ้นจากที่ท่านนับถือมัซฮับของท่าน อิหม่ามอะฮหมัด บิน ฮัมบัล และที่ได้ชื่อว่าอัลดิมีซกี๊ยะนั้น มาจากสถานที่แห่งหนึ่งในเมืองซาม ส่วนที่เรียกว่า อัลนูมานี๊ยะ นั้นมีสองทัศนะ :

๑- เป็นสถานที่ของเมืองๆ หนึ่งที่มีชื่อว่า นูมาน ซึ่งเป็นเมืองที่อยู่ในหุบเขาใกล้ๆ แม่น้ำยูเฟรติส ในดินแดนของเมืองซาม ใกล้ๆเมืองฮัรเราะฮ์บะห์ และหลักฐานก็คือ บรรดาครูบาอาจารย์ของท่าน อิหม่ามอิบนุอาดีลทุกคนนั้นล้วนมาจากเมืองซาม และที่ยืนยันได้ว่ามันคือชื่อเมือง ก็เพราะจากที่บันทึกไว้ในส่วนท้ายของบทแรกของตำราเล่มที่มีอยู่ในห้องสมุดอัลอะห์มาดียะห์ ในเมืองอาเลปโป ถูกรวบรวมและทำการแสดงความคิดเห็นด้วยตัวเขาเอง อุมัรบุตรอาลี บุตรอาดีล ที่มาจากเมืองนูมาน และนับถือมัซฮับอัลฮัมบาลี๊ยะ

๒- ส่วนที่กล่าวกันว่าเป็นชื่อของบุคคล ก็เป็นปู่ทวดคนใดคนหนึ่งของท่านที่มาจากในบันทึกที่มีอยู่ในเล่ม ปุ้บปกของบทที่สามในห้องสมุดอัลอะห์มาดียะห์ ในหน้าสุดท้ายของบทแรก ความว่า “ เขาคือ

นุอฆานทางเชื้อสายถ้อมซอฮัฮบัฮบัลลีย์” ส่วนผู้ที่บอกว่ท่านสืบเชื้อสายมาจาก ศอฮาบี ที่มีนามว่ อันนุอฆาน อิบนุ บะซีร (รฎ.) ไม่ปรากฏหลักฐานใดๆ มาสนับสนุนคำบอกเล่านี้

และเป็นทีที่เข้าใจกันว่ท่านเสียชีวิตลงหลังปี ฮศ.780 เพราะว่ท่านอัลฮาฟิฮัลฮัยฮามีฮียัฮ์ได้ยื่นเรื่องเล่าจาก ท่านบางเรื่องมาแล้วนั่นเอง

Prince of Songkla University
Pattani Campus